GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO IV. PETEK, 15. 3. 1974 Št. 3

Rezultati poslovanja v letu 1973

Postavljena zadolžitev za leto 1973 smo realizirali z naslednjimi indeksi:

neto prodajna vrednost	%
Tovarna Bohinj	106,62
Tovarna Bled	106,23
Skupaj DO LIP Bled	106,44

Kritje na pragu proizvodnih enot	%
Tovarna Bohinj	100,92
Tovarna Bled	119,26
Skupaj DO LIP Bled	107,13

Fiksni stroški	%
Tovarna Bohinj	128,64
Tovarna Bled	143,49
Uprava podjetja	133,22

Ob neupoštevanju povečanja zakonskih in pogodbenih obveznosti in povečanja cen surovin in reprodukcijskih materialov, znaša realizacija planiranega ostanka dohodka 106 %.

IZVOZ

Podjetje je doseglo izvoz v višini 4,603.441 dolarjev, kar predstavlja 122,2 % postavljene zadolžitve. V primerjavi z letom 1972 pa smo izvozili za 1,640.978 dolarjev več ali za 55 %.

Na konvertibilno področje smo izvozili za 3,931.141 dolarjev, na klirinško področje pa za 672.300 dolarjev.

Vsekakor je bil dosežen rekorden izvoz v letu 1973.

OSEBNI DOHODKI

Poprečni mesečni osebni dohodki na zaposlenega v letu 1973 so bili naslednji:

		indeks 73/72
Tovarna Bohinj	din 2.075.—	114,3
Tovarna Bled	din 2.011.—	112,4
Uprava podjetja	din 3.170.—	108,6
Poprečno za podjetje	din 2.160.—	112,3

Povprečno preseganje normativov za neposredno delo je znašalo v Tovarni Bohinj 32,46 odstotkov in v Tovarni Bled 25,53 %.

Izplačilo osebnih dohodkov po naših merilih znaša 96,8 % dovoljene mase po samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

OSTALI PODATKI O GOSPODARJENJU V LETU 1973

Zaloge surovin, repromaterialov, polproizvodov, nedovršene proizvodnje in gotovih izdelkov, so bile ob koncu leta za 3 % višje kot v letu 1972.

Stanje dolžnikov v državi je bilo nižje za 21 % kot v letu 1972.

Stanje dolžnikov v tujini je bilo višje za 173 % kot v letu 1972.

Vezana sredstva v surovinah, gotovih izdelkih in kupcih so za 12 % višja kot v letu 1972.

Fakturirana realizacija je dosežena za 16 % višje kot v letu 1972.

V strukturi stroškov je najvišji premik dosežen pri zakonskih in pogodbenih obveznostih, ki so v strukturi stroškov vsebovane z 5,94 % proti 3,84 % v letu 1972. Ta pa predstavlja v absolutnem znesku povečanje za 4.083.374.— dinarjev.

Seveda predstavlja visoko udeležbo v strukturi stroškov amortizacije in sicer 11,35 % zato je nujno, ob upoštevanju da je amortizacija fiksni strošek, vso pozornost posvetiti boljšemu izkoriščanju kapacitet predvsem tam, kjer z boljšim izkoriščanjem znižujemo izgubo oz. povečujemo dohodek.

Značilno za leto 1973 je bilo tudi to, da so cene surovin porasle preko predvidenih v planu in sicer kar za 4,882.422.— din ob istočasno zamrznjenih cenah naših proizvodov. Pri tako nestabilnem trgu pa ne moremo ocenjevati poslovne sposobnosti našega kolektiva, ki naj bi se odražala preko ustvarjenega dohodka, kajti možno bi bilo, da nam produktivnost raste, da notranje racionalno poslujemo, vendar so zunanji vplivi močnejši od notranjih in zato akumulacija pada. Zato bo nujno, da v letu 1974 dosežemo na trgu neke realnejše odnose, kajti nemogoče je, da je cena surovine, ki jo kupujemo višja od vrednosti gotovega izdelka.

Franci Cuznar

Izvršilni organi upravljanja v DO in TOZD

Poročali smo že o izvolitvi naših skupnih samoupravnih organov in samoupravnih organov v TOZD. V tem obdobju so že zasedali vsi DS in tudi SDS je imel že dve seji. Delavski sveti v TOZD pa so izvolili že tudi svoje izvršilne samoupravne organe, kakor tudi delegate za skupne izvršilne samoupravne organe. V skupne samoupravne organe so bili izvoljeni naslednji delegati:

Svet za splošne zadeve

1. Stanko Hodnik	TOZD Bohinj
2. Zdravko Knaflič	TOZD Bled
3. Stanko Jeglič	TOZD Mojstrana
4. Vinko Benedik	TOZD Podnart
5. Otorino Šorli	TOZD trgovina
6. Niko Taler	DSSS

Svet za družbeni standard

1. Franc Bučar	TOZD Bohinj
2. Franc Dežman	TOZD Bled
3. Marija Čebulj	TOZD Mojstrana
4. Vinko Pintar	TOZD Podnart
5. Tončka Dežman	TOZD trgovina
6. Vinko Čuden	DSSS

Svet za gospodarjenje

1. Alojz Strgar	TOZD Bohinj
2. Silva Arh	TOZD Bled
3. Jože Košir	TOZD Mojstrana
4. Pavel Trpinc	TOZD Podnart
5. Marija Gričar	TOZD trgovina
6. Jaka Repe	DSSS

Svet za delovne norme

1. Janko Zalokar	TOZD Bohinj
2. Anton Vidic	TOZD Bled
3. Alojz Kopavnik	TOZD Mojstrana
4. Janez Varl	TOZD Podart
5. Otorino Sorli	TOZD trgovina
6. Jože Repinc	DSSS

Svet za izume, racionalizacije in izboljšave

1. Franc Podlipnik	TOZD Bohinj
2. Anton Železnikar	TOZD Bled
3. Tomaž Ravhekar	TOZD Mojstrana
4. Rudi Eržen	TOZD Podnart
5. Milan Čadež	TOZD trgovina
6. Pavel Zupan	DSSS

Svet za izobraževanje

1. Franc Mencinger	TOZD Bohinj
2. Andrej Trojar	TOZD Bled
3. Janez Kopavnik	TOZD Mojstrana
4. Kati Varl	TOZD Podnart
5. Marija Gričar	TOZD trgovina
6. Anton Noč	DSSS

Svet za reklamacije in inventure

1. Metod Malej	TOZD Bohinj
2. Franc Colja	TOZD Bled
3. Kristina Mežik	TOZD Mojstrana
4. Ivanka Miklavčič	TOZD Podnart
5. Tončka Dežman	TOZD trgovina
6. Alojz Luskovec	DSSS

Svet za obveščanje

1. Franc Bijol	TOZD Bohinj
2. Leopold Gros	TOZD Bled
3. Franc Robič	TOZD Mojstrana
4. Kati Eržen	TOZD Podnart
5. Metka Poljanec	TOZD trgovina
6. Ciril Kraigher	DSSS

Odbor za splošni ljudski odpor

1. Jurij Hočevar — predsednik
2. Edvard Prevc — namestnik
3. Janez Stare
4. Andrej Trojar
5. Ivan Robič — arhivar
6. Janez Žitnik — član (načelnik štaba CZ Bohinj)
7. še ni imenovan (načelnik štaba CZ Bled)
8. Avgust Delavec — član (načelnik štaba CZ Mojstrana)

V izvršilne samoupravne organe v TOZD pa so bili izvoljeni:

A. TOZD »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica

Svet za varstvo pri delu in požarno varnost

1. Karel Gašper
2. Franc Bučar
3. Jože Črnko
4. Janko Kavčič
5. Ludvik Mencinger
6. Franc Dobravec — mizarska

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti

1. Janez Cerkovnik — žaga
2. Jože Odar — predelava
3. Jože Hodnik
4. Simon Gardener
5. Stanko Mikelj
6. Anton Urbanc

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vloga in delo TOZD

Samo s formiranjem zaradi formiranja TOZD bo delo sicer opravljeno zaradi obveznosti. Čaka pa nas še obveznost in skrb za delovanje teh v smislu utrjevanja samoupravnih pravic delavcev in s tem prevzemanje neposredne skrbi in odgovornosti za gospodarjenje. Ta obveznost pa ne bo enkratna in mora v praksi zaživeti.

Vsestransko bo treba iskati najboljše možnosti združevanja sredstev in tehnologije. Iskati in uveljavljati bo treba najboljše pogoje dela in smotrno delitev dohodka.

V tesnem sodelovanju z določenimi faktorji v OZD bodo tamkajšnje službe dolžne organizirati racionalnejše poslovanje v smislu hitrejšega prilagajanja zahtevam trga. Z večjim investicijskim vlaganjem bomo morali finansirati le take dejavnosti, ki so najugodnejše. Obstoječe kadre bo potrebno še bolj aktivirati s s pravilno delitvijo dela in osebnega nagrajevanja. Posebno pozornost bo treba posvetiti nagrajevanju, saj sedaj niti ni stimulativno, niti napredno. Potrebne bodo še večje in stalne akcije izobraževanja zaposlenih.

Pri odločitvah za investicijska vlaganja bo treba te opravičevati kot smotrne in nujne in sredstva razdeljevati tistim TOZD, katerim pripadnost je najbolj upravičena.

Ena bistvenih postavk bodo letni plani OZD in TOZD. Te bo treba delno popraviti in pravilno razdeliti obveznosti posameznim TOZD.

Zaradi predvidene energetske in surovinske krize bo v letu 1974 naloge za realizacijo planskih obveznosti in investicijskih gradenj težko izpeljati. Tu bo večjo prisotnost v reševanju problemov odigral samoupravni sistem, ki smo ga izpopolnili. Pospešitev gospodarske rasti mora temeljiti predvsem na povečanju gospodarskih investicij, na rasti produktivnosti dela in realnih osebnih dohodkih. Seveda pa bomo to dosegli le z učinkovitejšim izkoriščanjem surovin in reprodukcijskega materiala in bolšim izkoriščanjem strojnih zmogljivosti. Prisotna bo morala biti boljša organizacija dela in ekonomsko ugotovljen razvoj podjetja. Merilo delitve po delu še ni v celoti uveljavljeno. Za večji trud, znanje in sposobnosti — primerna nagrada. Stimulacija naj bo prisotna pri večji produktivnosti dela. Zavedajmo se, da je večja produktivnost dela ena najpomembnejših dejavnikov v dvigu gospodarske rasti.

Redno zmanjševanje proizvodnih in režijskih stroškov je pogoj za visoko organizirano gospodarnost v podjetju.

Najbrž bo treba v bodoče planirati take izdelke, ki ne bodo že v planu izkazovali izgubo. Pri takih ugotovitvah bo nujen sanacijski ukrep.

Najpomembnejša oblika samoupravljanja bo v bodoče zbor delovnih ljudi TOZD. Ta bo v

(Nadaljevanje na 2. strani)

Izvršilni organi...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Štab civilne zaščite

1. Janez Žitnik — načelnik
2. Leopold Selan — namestnik
3. Franc Bolčina st.
4. Štefan Fujs
5. Jože Podlipnik
6. Franc Podlipnik
7. Franc Kožar
8. Anton Sedlar
9. Stanko Iskra

B. TOZD lesna predelava Bled

Svet za varstvo pri delu in požarno varnost

1. Janez Prosič
2. Janez Jakopič
3. Franc Boris
4. Ciril Repinc
5. Ivanka Smolej

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti

1. Janez Cundrič
2. Alojz Burja
3. Jerica Por
4. Jože Rojc
5. Dušan Repe

C. TOZD lesna predelava Mojstrana

Svet za varstvo pri delu

1. Alojz Kopavnik — predsednik
2. Franc Cuznar
3. Tomaž Ravhekar

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti

1. Ivan Troha — predsednik
2. Janez Kopavnik
3. Kristina Mežik

Štab civilne zaščite

1. Avgust Delavec — vodja
2. Janez Branc-Belca
3. Marija Čebulj

D. TOZD lesna predelava Podnart

Svet za varstvo pri delu

1. Franc Sitar
2. Vencelj Golob
3. Joža Miklavčič

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti

1. Pavla Urbanč
2. Lojzka Toplak
3. Tilka Božič

E. Delovna skupnost skupnih služb

Komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti

1. Anton Iskra
2. Ciril Kocjančič
3. Andrej Trpin
4. Lado Cesar

TOZD trgovina na drobno nima svojih samoupravnih organov in tako tudi izvršilnih samoupravnih organov, ker TOZD upravljajo vsi člani delovne skupnosti.

Vsem delegatom, ki so izvoljeni v skupne izvršilne samoupravne organe in vsem članom, ki so izvoljeni v izvršilne samoupravne organe TOZD iskreno čestitamo in jim želimo pri njihovem delu veliko uspeha.

Suhomontažni furnirani podboj

Proizvodni program vrat je verjetno vsem članom našega kolektiva več ali manj poznan, manj pa razvoj sodobnega gradbeništva, ki tudi proizvajalcem stavbnega pohištva postavlja nove naloge in zahteve. Zahteva se, da je stavbno pohištvo suho vgrajeno, finalizirano in kvalitetno, kar omogoča hitro in ekonomično gradnjo.

Suhomontažni furnirani podboj SM-3 ima vse zahtevane lastnosti, ki se kažejo v enostavni in hitri vgraditvi na gradbišču, finalizaciji, brezhibnem tesnenju in tihem zapiranju vrat, povečani toplotni in zvočni izolaciji, estetskemu izgledu itd. Potreba po takšnem podboju je v našem podjetju že dalj časa prisotna, predvsem zaradi kompletacije s finaliziranimi furniranimi vratnimi krili. To so tudi glavni razlogi, da je pripravljen nov izdelek, ki ga želimo vsaj v grobem predstaviti.

Suhomontažni furnirani podboj SM-3 je sestavljen iz slepega in vidnega podboja. Slepi podboj po konstrukciji ločimo na masivni in lestev, služita pa obe izvedbi za izdelavo točne zidne odprtine vrat, kot šablona za finalizacijo sten in končno kot nosilec vidnega podboja po vgraditvi.

Glavna novost je sigurno vidni podboj. Sestavljen je iz dveh pokončnikov, prečnika, pripirnih in okrasnih letev ter distančnika, ki je pomožni element pri vgraditvi. Osnovni material je iverna plošča, ki jo furniramo in so vsi vidni deli prefurnirani. V predvidenem proizvodnem procesu bodo izdelani vsi ti elementi s potrebnimi utori za montažno lepljenje v sonovne sklope, izvrtine za sestavljanje le-teh, utor za montažo tesnila, izvrtine za montažo nasadil, prijemnika ključavnice in pritrdilna elementa (spona ali vijak). Vsi elementi vidnega podboja bodo lakirani z dvakratnim nanosom pigmentiranega ali transparentnega laka, zmontirani v tri osnovne sklope, z montiranimi nasadili, prijemnikom ključavnice, vloženim in zlepljenim tesnilom ter z montiranimi pritrdilnimi sponami, kar je odvisno od tipa podboja.

Tako pripravljeni osnovni sklopi vidnega podboja se bodo skupno z okrasnimi letvami in priloženimi vijaki za sestavljanje, vijaki za vgrajevanje, pokrivnimi čepi vijakov ter manjšo količino montažnega lepila, embalirali v kartonski embalaži. Kot je opaziti se vidni podboj lahko primerja s pohištvom, saj se dokončno sestavi in vgradi lahko tik pred samo vselitvijo v novo stanovanje.

Odprema je predvidena ločeno za slepi in vidni podboj, ker praviloma uporabnik rabi prvega dosti prej. Ločena odprema preprečuje tudi napake odnosno poškodbe, ki lahko nastanejo zaradi prekladanja, nepravilnega vskladiščenja itd. Seveda ni namen prodajati samo podbojev, temveč tudi krila, torej kompletna vrata.

Sestavljanje in vgrajevanje je enostavno in hitro. Slepi podboj se sestavi s pomočjo priloženih žičnikov in vgradi istočasno z zidanjem sten ali kasneje po postopku, ki je poznan pri vgrajevanju navadnih mokro vzidljivih podbojih. Ko so stene in podi gotovi, se sestavijo osnovni sklopi vidnega podboja, vloži vidni podboj v vratno odprtino, vertikalno in horizontalno uravnava, zagozdi ter z notranje vidne strani podboja pritrdi s priloženimi vijaki v slepi podboj. Vijaki se pokrijejo s priloženimi plastičnimi pokrivnimi čepi, furnirju primerne barve. Drugi način pritrditve, ki pri nas še ni poznan je s posebnimi pritrdilnimi sponami z zunanje strani podboja in pritrditev po vgraditvi ni vidna. Nato se zalepijo še okrasne letve in nasadi krilo.

Verjetno marsikoga zanima tudi to, kaj je do danes narejenega in kdaj bomo začeli s proizvodnjo. Izdelani so konstrukcijski načrti, orientacijski investicijski program, ki ga bodo v teh dneh obravnavali samoupravni organi ter manjša količina kompletnih vrat tako imenovana O-serija. Namen le-te je potrditev, odnosno eventuelna manjša korekcija predvidene konstrukcije in tehnološkega postopka, obenem pa so ti izdelki namenjeni za pridobitev kvalitetnih atestov in nadaljnjo analizo tržišča. Redna proizvodnja je po terminskem planu predvidena šele v začetku prihodnjega leta, z izdelavo manjših količin pa bomo pričeli že letos s tem, da se bodo nekatere operacije delale ročno.

ing. Repe Jaka

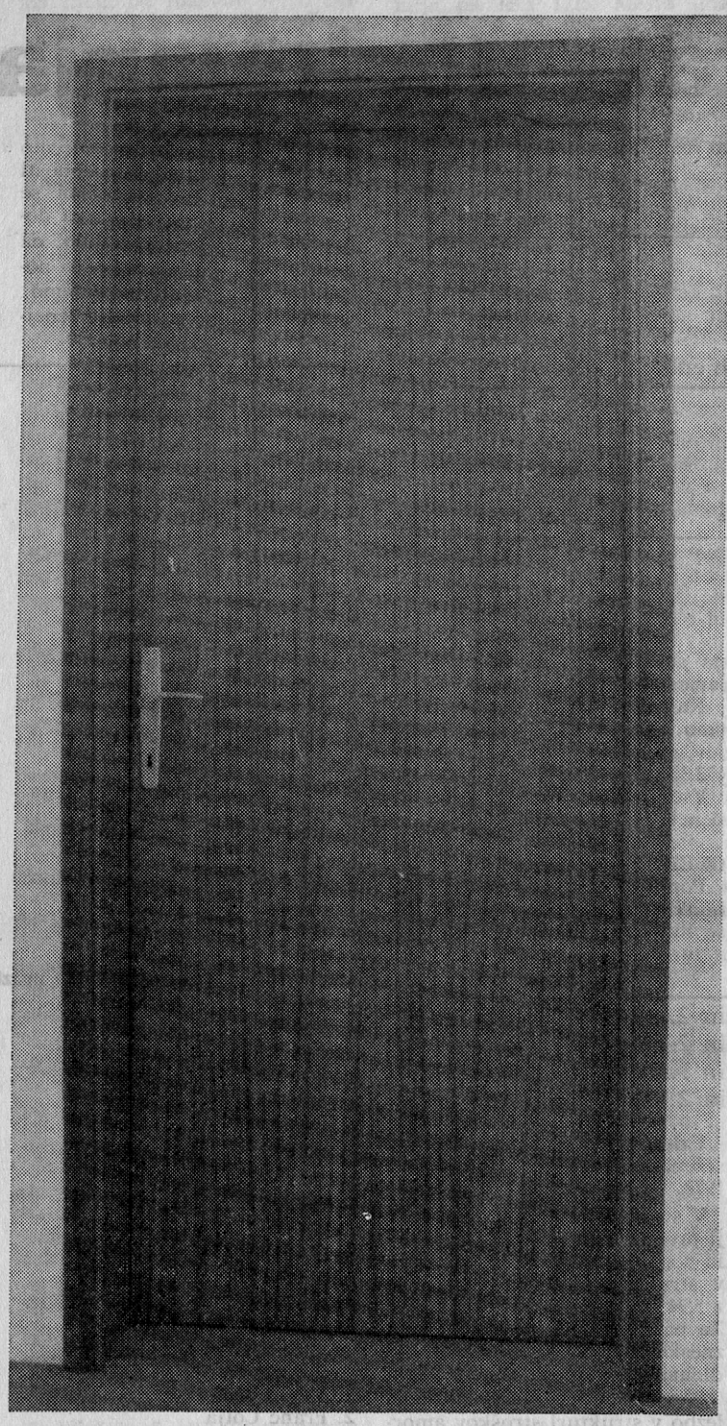

Vloga in delo TOZD

(Nadaljevanje s 1. strani)

ožji obliki najbrž organiziran tudi v celotnih skupinah obrata. Ti zbori bodo morali biti garancija za dolgoročno uspešnost v razvijanju samoupravnih odnosov za interese delavcev. Zbor delovnih ljudi bo odločal o vseh dolžnostih in pravicah in le nekatere odstopa v reševanje organom upravljanja. Delegati v organih upravljanja so odgovorni, da smernice odborov sprovajajo v delo.

Samoupravna delavska kontrola, ki bo z uveljavljanjem in delom zagotovila svoj namen, bodo nadzorovale uresničevanje sklepov zborov, organov upravljanja in njihovih izvršilnih in poslovnih organov.

Za uspešno reševanje problemov in vsklajevanje dela pa bo treba poživiti izobraževanje zaposlenih na delovnih mestih in samoupravljanju v organizaciji združenega dela. Potreben bo stalni proces oblikovanja človeka, da do postal aktiven dejavnik samoupravnega procesa. Ustava, samoupravni sporazum, statut in drugi splošni akti, pa naj bodo še tako popolni, ne bodo pomagali, če bo nosilec — človek — pri vsem tem ostal neizobražen.

Seveda pa bodo delavci vse to zmogli, če bo odsevala skrb zanje. Ta bo morala biti vse večja v obliki izobraževanja, stanovanjski izgradnji, v organizirani zdravstveni službi, organizirani prehrani. Posvečena bo morala biti skrb za varno delo s čim ugodnejšimi delovnimi pogoji.

Vsem prizadevanjem pa bodo še naprej ovire nenehno naraščanje cen surovin in drugih materialov. Dohodek bo še naprej okrnjen z nizkimi cenami nekaterih naših izdelkov. Z ozirom na zahtevnost posebnih izdelav izdelkov bo plan količinsko težko doseči. Tako bo ob nespremenjenih merilih, pogojih dela in nepovečanih cenah izdelkov še manjši ostanek dohodka od predvidenega. Potrebni bodo še večji napori, na eni strani samoupravni, na drugi pa napori upravno tehničnega in strokovnega kadra v TOZD in OZD.

Kako je z razvojem proizvodnje pohištva

Proti koncu prejšnjega leta je bil sprejet sklep, da se osvoji proizvodnja pohištva. Ta proizvodnja naj bi zapolnila proste kapacitete, ki so nastale zaradi zmanjšane proizvodnje opažnih plošč.

Dosedanje delo v zvezi s proizvodnjo pohištva je bilo v izdelavi tehnološke dokumentacije. Na podlagi tehnološke dokumentacije so bile odobrene investicije. Glavni del investicije je namenjen za nabavo opreme in preureditev instalacij in objekta za površinsko obdelavo pohištva, manjši del pa za nabavo nekaterih strojev in orodja za obdelavo pohištva. Nekateri stroji so že dobavljeni in sicer: čelilnik, večlistna krožna žaga, dvostranski skobelni stroj, verižni rezkar, strojček za krpanje in namizni rezkar. Tudi orodje bi že moralo biti dobavljeno do konca januarja, vendar ga do danes še nismo prejeli. Z zakasnitvijo dobave orodja je onemogočena izdelava šablon in preizkus posameznih strojev. V izdelavi je nekaj strojev v Kovinskem oddelku t. j. brusilni stroj in dva vrtalna strojčka. Oprema za površinsko obdelavo pohištva, t, j. kabina za lakiranje in sušilni kanal z vozički pa mora biti po pogodbi z dobaviteljem 15. aprila pripravljena za proizvodnjo. Do takrat mora biti pripravljen prostor in preurejena instalacija ogrevanja in elektrike.

Trenutno je v izdelavi nekaj kompletnih miz in klopi v mizarski delavnici, kateri bi morali biti gotovi do 1. marca, vendar bo nekaj dni zakasnitve prav zaradi dobave orodja, katero bi se lahko uporabilo že pri vzorcih. Vzorce zahteva SLOVENIJALES kot osnovo za sklepanje pogodbe o količini in kvaliteti naročil. Ta pogodba bo glavna podlaga za planiranje proizvodnje pohištva v naši tovarni.

R.

O požiganju lubja v lupilnicah

Lubje, ki nastaja pri mehaniziranem lupljenju, je mogoče odstraniti na naslednje štiri načine:

— odvažati na deponije na primernih krajih,

— požiganje, ne da bi izkoriščali energijo,

— požigati v posebnih napravah za izkoriščanje energije,

— uporabljati za različne namene npr. za humus, za plošče in podobno.

Zelo enostavno in največkrat uporaben način je odvažanje, če so razdalje primerne in odlagališča uporabna.

Tudi požiganje v posebnih pečeh je manj primerno za občutljiva okolja, ker se je nemogoče izogniti dimu. Dobavitelji peči sicer trdijo drugače. Nekaj takih peči že uporabljajo na Koroškem in bo tam mogoče točneje izreči oceno.

Uporaba za humus, plošče in podobno je še dovolj negotova in tudi draga. Nam ostaja najboljša rešitev v izkoriščanju lubja kot kurivo kotlov za pridobivanje energije.

Tako rešitev smo tudi osvojili za bohinjsko mehanizirano skladišče.

Tehnično je tako požiganje ali kurjenje z lubjem rešeno. Naš dobavitelj kotla je rešil problem in zagotavlja, da bo izgorevanje brez škodljivih pojavov oblakov dima, kar je seveda predpogoj za bohinjsko okolje. Lubje bo potrebno predhodno zmleti na kose 20 mm in primešati lesnim odpadkom tako, da bo zagotovljeno boljše izgorevanje.

Jurij Hočevar

Organizacijske spremembe v TOZD »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica

Osnovni vzrok za spremembe v organizaciji neposrednega vodenja v sedanjih oddelkih opažne plošče in mizarska delavnica je uvajanje nove proizvodnje pohištva. Znano nam je, da je CDS na svojem zadenjem zasedanju v decembru 1973 potrdil predloženi investicijski program za proizvodnjo pohištva. Posamezna dela, predvidena v programu, se že opravljajo. Da bi predviden pričetek proizvodnje pričakali kar najbolj pripravljeni, oziroma da bi pred pričetkom obratovanja rešili tudi vsa organizacijska vprašanja, je DS TOZD na svojem zasedanuj 26. 2. 1974. obravnaval in sprejel predlog o organizaciji neposrednega vodenja proizvodnje opažnih plošč, dvižnih garažnih vrat in kot že rečeno nove proizvodnje pohištva.

Glavno izhodišče v predlagani organizaciji je prostorska zaokrožitev organizacijskih enot na nivoju oddelka. Prostore in proizvodnje, ki se v njih odvijajo, smo organizirali v dva oddelka, in sicer »oddelek opažnih plošč« in »oddelek pohištva«.

V organizacijsko območje oddelka opažnih plošč spadajo prostori nove hale in seveda vsa delovna mesta, ki se tukaj nahajajo. Oddelek pohištva pa prostorsko sestavljajo mizarska delavnica, stara predelava in lopa ob stari predelavi. Tako razmejitev nam je predvsem narekovalo križanje posameznih proizvodenj izdelkov, ki se odvijajo v naštetih prostorih. Proizvodnja opažnih plošč se v glavnem opravi v novi hali, vendar se zaključne operacije izvajajo v stari predelavi. Proizvodnja pohištva se bo odvijala celo v treh prostorih in sicer v novi hali, stari predelavi in mizarski delavnici. Ker imamo pri obeh proizvodnjah nekaj sličnih operacij, se bodo te opravljale na istih delovnih mestih. Prav zato je v tem primeru organizacijsko zaokroževanje tehnoloških postopkov neprimerno, oziroma bi bilo nefunkcionalno.

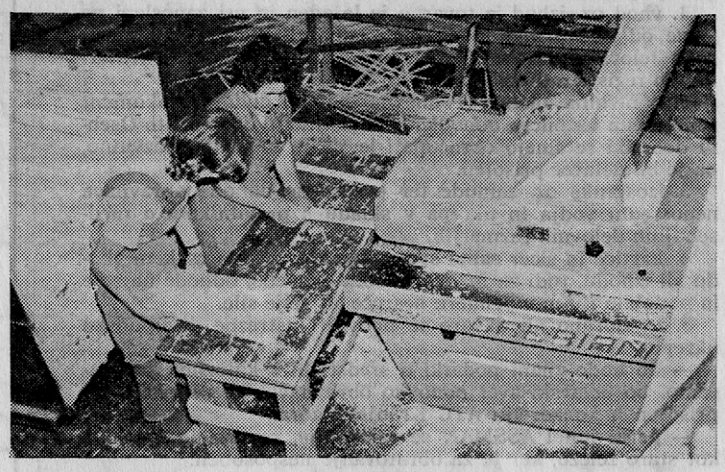

Druga novost v novi organizaciji je delitev posameznih izmen v manjše organizacijske celote, za katerih delo je v celoti odgovoren njihov vodja (mojster, skupinovodja, vodja proge). Torej sprememba je v tem, da za delo v izmeni v enem prostoru ni več odgovorna ena sama oseba ob pomoči »medfaznih kontrolorjev«, ampak je izmena razdeljena. Vodja take skupine pa ima v okviru svojih delovnih nalog tudi celo področje kontrole, tako v količinskem kot v kvalitetnem smislu. Za to spremembo je bilo v razpravi izrečenih tudi nekaj pomislekov, vendar je na zaključku prevladalo mnenje, da je tako prav. Predvsem predvidevamo, da je vodenje in nadzor manjših skupin možno opravljati bolj kvalitetno, ker se lahko zagotovi boljši neposredni stik z vsemi zaposlenimi v skupini in s tem boljše medsebojne odnose, več tovarištva in boljšo delovno moralo. Seveda s tem ne mislimo kontrolo obravnavati kot manjvredno nalogo. Predvidevamo prav obratno!

Tudi to področje naj bi bilo prisotno že na slehernem delovnem mestu in seveda tudi v vsaki skupini. Ker bodo skupine funkcionalno zaokrožene (priprava, grobi razrez in sortacija, ali priprava, sestava, stiskanje... itd.) pričakujemo tudi boljše opravljanje kontrole, prav v smislu kvalitete. Vodje skupin bodo imeli tudi več možnosti za razmišljanje o posameznih problemih, ker ti ne bodo tako raznoliki.

Skratka pričakujemo hitrejše reševanje vseh problemov v okviru posameznih skupin in predvsem boljši stik z delavci v proizvodnji na eni strani in strokovnimi delavci na drugi strani. Še posebno smo hoteli poudariti važnost kontrole v tistih skupinah, ki opravljajo končne operacije na izdelku, zato vodje teh skupin ne imenujemo naprimer skupinovodja končne obdelave plošč ali pohištva, ampak končni kontrolor plošč, končni kontrolor pohištva, čeprav je to delovno mesto — oseba ki ga zaseda — zadolženo tudi za vodenje te skupine.

Ne bo odveč, če omenimo tudi to, da so bili v razpravi o samem predlogu izraženi tudi pomisleki o samem številu neposrednih vodij, predvsem v tem smislu, da jih je preveč. Sama primerjava s sedanjim in bodočim stanjem pravzaprav sploh ni vmestna, ker pač govori o **novi proizvodnji.** Toda kljub temu neka osnova je: vodili in organizirali bomo delo enakega števila delavcev (v glavnem). Pa vseeno, to delo bo novo, bolj raznoliko in predvsem kvalitetno bolj zahtevno.

In kot že preje rečeno pričakujemo, želimo in hočemo boljšo povezavo in boljše odnose pa ne samo zaradi povezave in odnosov, ampak tudi zato, ker je le to prava pot k večjim uspehom pri delu in boljšemu poslovanju.

Ne želimo to navajati kot izgovor že v naprej, vendar napake so možne tudi tukaj. Predvsem je važno, da jih bom pravočasno opazili in reševali v zadovoljstvo in korist vseh. Torej tudi organizacijske napake.

ing. Blažič Henrik

»Vario« vhodna in garažna vrata

Vsled neugodne prodajne cene in zastarelega tipa vhodnih ter garažnih vrat, ki smo jih izdelovali v Mojstrani, smo že dalj časa želeli in iskali boljšo rešitev.

Naši načrtovalci in konstruktorji v razvojnem sektorju so predložili v preteklem letu nov program takšnih vrat in ga poimenovali z »VARIO« sistemom.

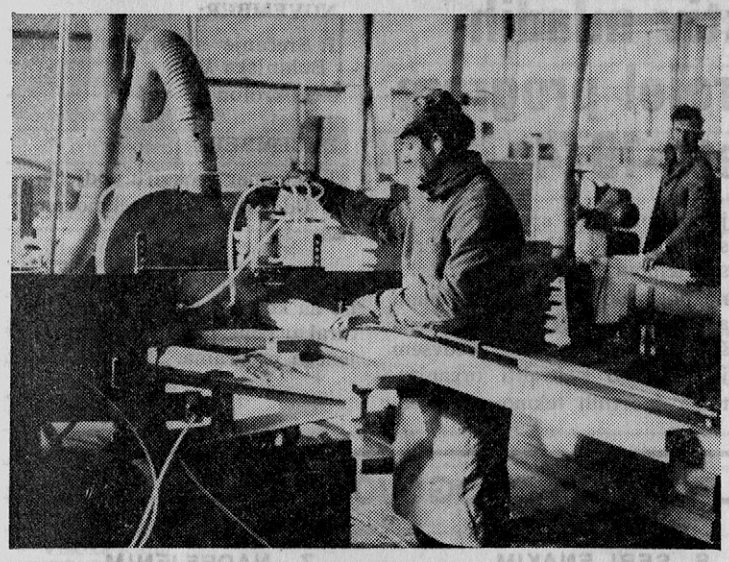

Čepljenje pokončnikov in prečnikov za podboje vhodnih vrat in garažnih vrat, ter stranskih svetlob in nadsvetlob za VARIO

Pri tem artiklu je značilno, da ne uporabljamo serijskih surovih vratnih kril, ampak izdelujemo iz letev okvirje, le-te pa z obeh strani obložimo z letvicami. S tem izločimo uporabo dragih vezanih plošč in odpravimo v pretežni meri krivljenje kril, kar se nam je v prejšnji proizvodnji često pojavljalo. Ostane pa še vedno velika poraba uvoženega lesa framireja, za katerega vemo, da se mu je v zadnjem času močno dvignila nabavna cena in istočasno poslabšala kvaliteta.

V prehodnem obdobju še vedno uporabljamo masivni framire za podboje. Ker je to neracionalno, so konstruktorji predvideli uporabo smreke, obložene s furnirjem framireja ali drugega kvalitetnega lesa.

Sprememba v izdelavi pogojuje nove delovne postopke in s tem še večjo stisko s prostorom. Zahteva tudi bolj strokovno delo. Uvajanje te proizvodnje je naletelo na slične težave, kot smo jih imeli ob začetku serijskega dela pri vratih pred dvema letoma. Največ je tu osebnega faktorja, zato organizatorji dela niso v zavidljivem položaju. Struktura neposrednih proizvajalcev je tako različna, da hitro uvajanje ni možno. Tako je uvajalna doba od začetka preusmeritve do dela po tehničnem normativu prilično dolga.

S proizvodnjo izdelkov sistema »VARIO« smo pričeli v decembru. Sedaj izdelujemo vhodna vrata in dodatke, pozneje bomo uvajali še garažna vrata in prešli na furniranje podbojev. Kot že ime izdelka pove, so uporabnikom teh naših proizvodov dane možnosti variacij. Vrata izdelujemo s polno ploskvijo ali z zastekleno odprtino, ki je lahko tudi razdeljena in opremljena s kovinsko zaščitno mrežo ali brez nje. Za večje odprtine v prostoru so prilagojeni dodatki stranskih svetlob in nadsvetlob v več variantah. Izvedba montaže dodatkov ni zahtevna.

Pričakujemo, da bomo s tem izdelkom ugodili našim kupcem, nam pa na osnovi novih cen, ki jih imamo, zmanjšali riziko izgube. Seveda je to odvisno tudi od stabilnosti tržišča tistega osnovnega materiala, ki ga kupujemo in v proizvodnji rabimo. Raziskave v smeri znižanja stroškov izdelave bo nujno nadaljevati, posebno v pogledu nadomestila obložnih letvic iz dragega lesa. Poskrbeti moramo za rezervne proizvode za primer, da bi tržišče ne sprejelo vseh naših izdelkov, ali če bi cena ne bila spet zanimiva. To vse pa temelji na programu perspektivnega razvoja delovne in temeljne organizacije združenega dela.

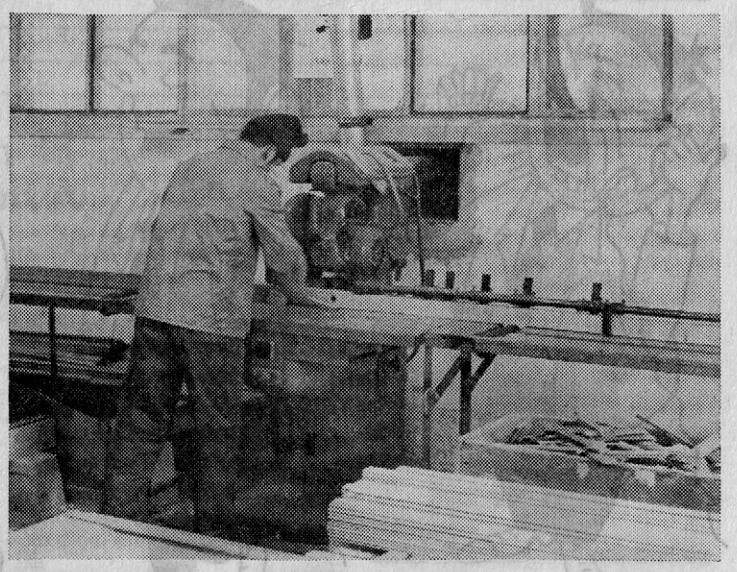

Dolžinsko krojenje obložnih letvic za vhodna in garažna vrata. Pri izvedbi VARIO so obložne letvice na krilu obojestransko in s tem je možnost krivljenja izključena

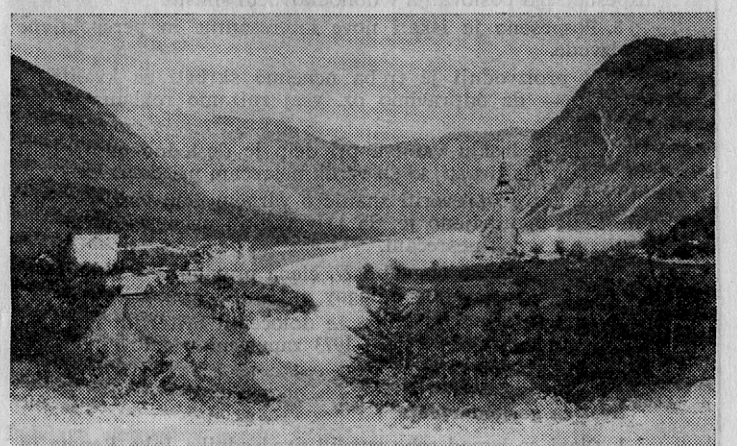

Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru s turistovskim hotelom.

Majhno delo — velik denar

Zaradi vedno dražje surovine, bo vsak prihranek na izkoristku te še kako dobrodošel. Pri tem bomo morali sodelovati vsi zaposleni. Delati bomo morali tako, da bomo izkoriščali lesno maso v korist največjega izplena.

Že prenekateri delavec je tu in tam dal idejo manjše ali večje vrednosti. Ta uporabljena ali neuporabljena največkrat ni bila nagrajena, niti v obliki pohvale od strani mojstra in drugih nadrejenih, kaj šele v obliki javne pohvale, ali praktične nagrade.

Lep, hvalevreden in vzpodbuden primer razmišljanja o koristni uporabi napadlih sortimentov je gotovo ugotovitev cepilničarja tovariša Zupančič Alojzija, zaposlenega v TOZD lesna predelava Bled.

Za vzdrževanje zadostne količine letvic za letvičenje žaganega lesa zbiramo žamanje, ki napade pri robljenju desk pod žagalnico. Očeljenega na končne dolžine transportiramo do cepilke, kjer ga paramo na enake širine in cepimo na enake debeline.

Pri cepljenju 24 mm letvic na debelino 18 mm nastajajo 4 mm ostanki. Te ostanke je začel Zupančič Alojzij zbirati in predlagal, da bi jih lahko uporabili za letvičenje zložajev, ki se pripravljajo za vagonske ali kamionske odpeme. Te zložaje smo preje letvičili z letvicami za letvičenje desk pri zračnem sušenju.

Pri analizi tega predloga smo ugotovili, da bi z uporabo teh letvic dosegli:

— manjše porabe normalnih letvic — potrebne manjše dodelave.

— 4 mm letvica je znatno cenejša od 18 mm. (Posebno še, ker je bila preje sekana v sekanice.)

— uporabnost odpadne letvice je boljša. Večji izkoristek prostora v zložaju in boljša vezava.

Normalna letvica stane cca 2,00 dinarja. Pri velikih odpremah, posebno izvoznih, pa smo porabili tudi do 1 m³ letvic mesečno, ki nam jih ni nihče plačal.

Zelo prijetna in vzpodbudna pa je ugotovitev, da je ideja prišla iz vrst zaposlenih, ki jih v dirki za višje cilje pozabljamo.

Pozabljamo, da je za dobro delo, ideje treba tu in tam koga pohvaliti — nagraditi.

Tand

Dopisujte v Glasilo!

Sklepi samoupravnih organov

SDS

1. Skupni delavski svet je sprejel zaključni račun za leto 1973 s poslovnim poročilom in razporeditev dohodka.

2. Poleg 6 % sredstev za stanovanjsko izgradnjo, ki se formirajo od izplačanih OD, se formira še 3 % iz dohodka. Ta sredstva se razporedijo v sklad skupne porabe v namensko uporabo za stanovanja.

V bistvu je to formiranje sredstev za stanovanjsko izgradnjo po stopnji 9 % od izplačanih OD.

3. Povečanje minimalne amortizacije za 23 oz. 14 % se za leto 1974 popravi na ta način, da se za ta znesek zniža amortizacija nad predpisano višino in poveča minimalna amortizacija.

4. Opravi se valorizacija posameznih skupin osnovnih sredstev, ki so po stanju 31. 12. 1973 v celoti odpisna za znesek minimalne amortizacije:

— hidrogr. objekti	13.379,31
— mehanska oprema	766,98
— koptažne zgradbe	22,20
— obratni tir	20.763,59
— specifična oprema (krlišče)	48.321,08
— daljnovodi	975,93
— TT linije — vmesne	3.408,62
— lesene stavbe	12.273,19
— barake	3.821,70
— vprežni vozovi	555,51
— teleprinter	2.167,43
— telefonske centrale	9.394,85

5. Dobo amortizacije licenc se določi na 3. leta.

6. Podvzeti je vse ukrepe za boljšanje in uspešnejše notranje poslovanje.

7. Čim hitrejše se prilagajati posameznim situacijam zaradi uspešnejšega poslovanja v dohodkovnem smislu.

8. Pospešeno je iskati nove interesantne in perspektivne proizvode.

9. V proizvodnji je treba nenehno skrbeti za kvalitetno izdelavo — da odpravimo oz. vsaj znižamo reklamacije na minimum.

10. Na področju varstva pri delu je dosledno odpravljati tiste pomanjkljivosti, ki so vzrok nesrečam pri delu.

11. Nujno je preveriti znanje o varnem delu vseh zaposlenih, kajti ugotovljeno je, da je v velikih primerih ravno nepoučenost vzrok nesrečam.

12. Potrdil je spremembo 27. člena pravilnika o nagrajevanju izumov, koristnih predlogov in tehničnih izboljšav.

13. Draginjski dodatek po že določenih kriterijih je izplačati vsem, ki so bili v letu 1973 zaposleni v delovni organizaciji.

Svet za gospodarjenje

1. Člani so izmed sebe izvolili predsednika Jaka Repeta in namestnika Silva Arha.

2. Potrdil je spremembo 48. člena pravilnika o udeležbi delavcev na dohodku in jo dal v javno obravnavo.

3. Uskladil je višino dnevnic za tujino v skladu z zakonskimi spremembami (Ur. l. SFRJ 60/73).

4. V celoti je potrdil predlog pripadnosti skupnih služb za obračun OD za leto 1974 in popravek normativov za storitveno žaganje za leto 1974, ki je nastala zaradi povečanja obračunskih postavk.

Oba predloga veljata od 1. 1. 1974.

5. Zadolžil je PAO, da pregleda merilo za planski ostanek dohodka in predlaga eventuelne spremembe.

Obračunavanje po merilu za planski ostanek dohodka se izvede pri izplačilu OD za mesec marec, vključujoč mesec januar in februar.

6. Obravnaval je investicijski program za podboj SM-3 in ga ocenil kot ekonomičnega in rentabilnega. V nadaljnjo obravnavo ga daje DS TOZD.

7. Potrdil je pribitke na osnovno obračunsko postavko, ki veljajo od 1. 2. 1974.

Svet za reklamacije in inventuro

1. Člani so izmed sebe izvolili Metoda Maleja za predsednika in namestnika Franca Coljo.

2. Po obravnavi inventurnega elaborata po popisu 31. 12. 1973 je svet bil soglasen, da se razlike, ugotovljene pri popisu v trgovini, knjižijo na izredne dohodke (viški) in na izredne izdatke (manjki).

Svet v celoti tudi osvaja predlog komisije za popis dvomljivih, spornih neizterljivih in zastarelih terjatev.

3. Imenoval je komisijo za popis C materialov. Popis mora biti opravljen do 30. 4. 1974. Organizator izdela program dela popisnih komisij in poda razlago na skupni seji predsednikov in zapisnikarjev.

4. Svet se je načeloma strinjal, da se kotel ASSMAN razreže in odproda v staro železo, za kar pa je potrebno dobiti soglasje od DS TOZD.

II. zasedanje delavskega sveta TOZD »TOMAŽ GODEC« Bohinjska Bistrica

S k l e p i :

— zaradi proizvodnje pohištva, garaž in opaža se spremeni celotno organizacijsko shemo današnjih dveh oddelkov predelava in mizarska delavnica. Proizvodni program pohištva predvideva, da se bo nova proizvodnja odvijala v prostorih: nova hala, stara predelava in mizarska delavnica, ker tako prostorsko delitev pogojujejo obstoječe možnosti. Organizira se dva oddelka, in sicer:

1. Opažne plošče
2. Pohištvo

Vsa delovna mesta operativnega vodenja v oddelku »plošče« in »mizarska delavnica« se ukinejo z veljavnostjo 1. marec 1974 in razpišejo nova. Predlog se potrdi s spremembo, da se pri pogojih za sprejem na delovno mesto »vodja linije« dopolni s tem, da ima sprejeta oseba lahko tudi pleskarsko kvalifikacijo, poleg sedanje lesne.

Delovodska šola ali VK — se dopolni s tem, da ima lahko tudi izpit za VK delavca.

O načinu razpisa odloča svet za delovna razmerja (ali bo ta enkraten ali večkraten).

Pred izbiro oseb za zasedbo razpisanih delovnih mest je potrebno oceniti delovna mesta.

— ker še niso znana sredstva, s katerimi razpolagajo posamezni TOZD-i, zato delavski svet zadolžuje odgovorne službe podjetja, da to pripravijo do 25. marca 1974, ker se le potem lahko izdela predlog za trošenje (investicijski).

Prosta sredstva se namenijo za reprodukcijo in izboljšavo delovnih pogojev.

— zaradi kontrole prihodov in odhodov iz tovarne je bila nabavljena ura, ki bo montirana pri vratarnici tovarne. Z datumom njene montaže stopijo v veljavo za vse zaposlene naslednja pravila:

1. vhod oz. izhod iz tovarne je le eden in vsi zaposleni ne glede od kod prihajajo ali kam odhajajo (Lepence, Nemški rovt, Jelovška cesta itd.) morajo plasirati koridor ob vratarnici in registrirati prihod na svoj karton.

2. kontrolna kartica (14-dnevna) naj bo dodatni dokument za obračun osebnega dohodka in registracijo odsotnosti. Osebni dohodki se smejo obračunati le, če je iz kartice razvidno, da je bil delavec prisoten.

3. izostanke oz. zamude ter predčasne odhode obravnava neposredni vodja in ukrepa v skladu s pravilnikom o medsebojnih delovnih razmerjih.

4. kartice in sicer **samo svojo** sme žigosati ob vsakem vhodu ali izhodu, tudi za malico, osebne potrebe, odhode na seje in podobno razen v primeru nesreče ali višje sile.

5. za zlorabo ali okvaro je podvzeti ustrezne disciplinske ukrepe.

— ko bodo znani podatki o sredstvih, s katerimi razpolagamo, bo delavski svet ponovno obravnaval in sklepal glede pristopa h konzorciju ATC Kranjska gora.

— parni kotel ASSMAN se razhoduje, razreže in odproda kot staro železo, ker je za obratovanje nesposoben.

— od 1. marca dalje se odobri kombi samo za potrebe intervencij, gasilskih vaj in za potrebe podjetja oz. tovarne. Ta sklep je sprejet zato, ker v slučaju potrebe gasilska desetina nima možnosti takojšnjega prevoza do kraja nesreče — požara.

— Frelih Marko, delavec v Kovinskem obratu je v letu 1973 opravil izpit za obločno varjenje. Glasom dogovora bi zaradi predčasnega odhoda iz podjetja moral plačati stroške v višini 1.147,15 din.

Njegovo prošnjo za oprostitev tega plačila se predloži svetu za izobraževanje v rešitev s predlogom, da se prošnja ugodno reši.

— na predlog Komisije za sestavo statuta pri Skupščini občine Radovljica je sprejet sklep, da se v statut TOZD vnese določilo, da bo v tej delegaciji sodelovalo iz naše TOZD osem članov.

Tudi naš aktiv mladih delavcev je sprejel program dela za leto 1974

V poplavi organiziranja TOZD je aktiv mladih ostal skupen, ker skoraj vsi mladinci izhajajo iz OZD.

Aktiv mladih delavcev je tako že v lanskem letu začel s pripravo sestave programa dela, vedar so obstojali zadržki glede samega organiziranja tovarne. Zato je bil program sprejet šele na seji AMD dne 13. 2. 1974. Pred sprejemom programa in začrtano potjo delovanja, so se mladi aktivno vključevali v razna športna tekmovanja. Predvsem je potrebno pohvaliti organizatorja športnih tekmovanj predsednika komisije za šport in rekreacijo Mencinger Franca.

S sprejemom programa pa bo delo še pestrejše in raznoliko, kot je razvidno iz samega programa.

FEBRUAR:

1. Seminar AMD Bohinj (Stane Žagar, OK ZMS Radovljica)

MAREC:

1. Predavanje o vlogi mladih samoupravljalcev v podjetju in družbeno političnih skupnosti
2. Tekmovanje v smučanju v okviru TOZD-a
3. Ogled smučarskih skokov v Planici

APRIL:

1. Predavanje o lepotah Bohinj z barvnimi diapozitivi (predavatelj tov. Mihelič Egon)
2. Tekmovanje v okviru dneva mladosti:

— streljanje,
— odbojka,
— nogomet,
— namizni tenis,
— šah.

MAJ:

1. Proslavljanje praznika dela
2. Udeležba na tekmovanjih meseca mladosti

JUNIJ:

1. Športna tekmovanja AMD Bohinj
2. Predavanje člana OK ZMS (tov. Bohinc)
3. Družabna prireditev

JULIJ:

1. Predavanje (tov. Tone Svetina)
2. Pohod po poteh spomenikov

OKTOBER:

1. Strokovna ekskurzija

NOVEMBER:

1. Srečanje s pripadniki JLA — Bohinjska Bela
2. Mikrofon je vaš

DECEMBER:

1. Seminar v okviru podjetja
2. Udeležba na tekmovanju JLA

Aktiv mladih delavcev upa, da bo na koncu leta z veseljem prebiral uspehe in rezultate ostvarjenega programa.

LIPI

TELEFONSKI POGOVOR

S PODREJENIM

S SEBI ENAKIM

Z NADREJENIM

Analiza kadrov

Kratka analiza strukture kadrov nam daje pregled sedanjega stanja vseh zaposlenih v podjetju. Kakšna je zasedba delovnih mest, lahko ugotovimo, če strukturo po kvalifikacijah primerjamo s sistemizacijo delovnih mest. Sistemizacija delavnih mest še ni dokončno izdelana zaradi uvajanja nove proizvodnje in še ne dokončno izdelane organizacijske sheme vseh služb v podjetju.

Iz kvalifikacijske strukture, je razvidno, da se je zvišalo število polkvalificiranih delavcev in zaposlenih s srednjo strokovno izobrazbo. Še vedno je število nekvalificiranih precej visoko, zato je v prihodnosti treba posvečati več pozornosti izobraževanju le-teh.

Po izdelani starostni strukturi ugotavljamo, da je struktura po vseh enotah precej podobna.

Poprečna starost zaposlenih je med 35 in 36 letom.

Prikazana je tudi struktura po poklicih za kadre s srednjo, višjo in visoko šolo ter pregled rednih in izrednih štipendistov.

Vse navedene strukture prikazujejo stanje kadrov, z dne 1. januarja 1974.

Blaževič

KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA

TOZD	NK	PK	K	NS	VK	SS	VIŠ	VIS	Skupaj
Bohinj	99	120	106	—	12	10	1	—	348
Bled	68	99	78	1	4	5	1	1	257
Mojstrana	2	24	12	1	1	2	—	—	42
Podnart	11	26	3	—	1	1	—	—	42
Trgovina	2	—	—	2	1	1	—	—	6
Skupne službe	2	2	10	26	4	48	10	12	115
Skupaj	184	272	209	30	23	67	12	13	810

STAROSTNA STRUKTURA

TOZD	Spol	do 20 let	21—25	26—30	31—35	36—40	41—45	46—50	51—55	55 let nad	Skupaj
Bohinj	M	20	32	28	32	39	46	31	6	3	237
	Ž	7	12	10	14	23	22	16	7	—	111
Bled	M	20	22	23	23	18	28	18	8	3	163
	Ž	4	8	13	15	22	20	8	4	—	94
Mojstrana	M	3	7	2	7	3	3	2	3	5	35
	Ž	—	1	—	—	4	1	—	1	—	7
Podnart	M	—	1	3	7	4	5	3	4	1	28
	Ž	—	—	1	5	2	4	—	2	—	14
Trgovina	M	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2
	Ž	—	—	—	2	1	1	—	—	—	4
Skupne službe	M	2	3	3	12	9	13	9	5	4	60
	Ž	2	7	4	15	8	6	10	3	—	55
Skupaj	M	45	65	59	81	74	95	63	27	16	
	Ž	13	28	28	51	60	54	34	17	—	810

KADRI S SREDNJO, VIŠJO IN VISOKO ŠOLO

Šola	Skupne službe	TOZD Bohinj	Bled	Mojst.	Podnart	Trgov.	Skupaj
Srednja lesna	13	6	3	2	1	1	26
Srednja ekonomska	15	2					17
Srednja gradbena	3						3
Srednja strojna	2	2	1				5
Srednja elektro	2						2
Srednja za oblikovanje	3						3
Srednja administrativna	2						2
Srednja komercialna	2						2
Srednja za kemijo			1				1
Srednje ostale	6						6
Skupaj:	48	10	5	2	1	1	67
Višja lesna	3	1					4
Višja za organizacijo	6		1				7
Višja ekonomska	1						1
Skupaj:	10	1	1				12
Visoka lesna	7		1				8
Visoka za arhitekturo	1						1
Visoka za kemijo	1						1
Visoka ekonomska	1						1
Visoka pravna	2						2
Skupaj:	12		1				13

Pregled rednih in izrednih študentov

a) redni:

- biotehnična fakulteta — lesna smer 1
- fakulteta za gradbeništvo 2
- fakulteta za elektrotehniko 1
- ekonomska fakulteta 1
- srednja lesna šola 5
- gradbena srednja šola 4
- elektro srednja šola 1

15

b) izredni:

- višja varnostna šola 2
- ekonomska fakulteta — I. stopnja 3
- visoka ekonom. komerc. šola 1
- višja gradbena šola 1
- višja šola za elektrotehniko 1
- delovodska lesna šola 11
- delovodska strojna šola 1
- srednja strojna šola 3
- srednja komercialna šola 2

25

c) kreditiranje:

- srednja ekonomska šola 1
- srednja upravno administrativna šola 1

2

Tresla se je gora — rodila se je garaža

Impregniranje lesnega dela montažne preklade garaže IZO-G-15

Izdelava elementov garaže IZO-G-15

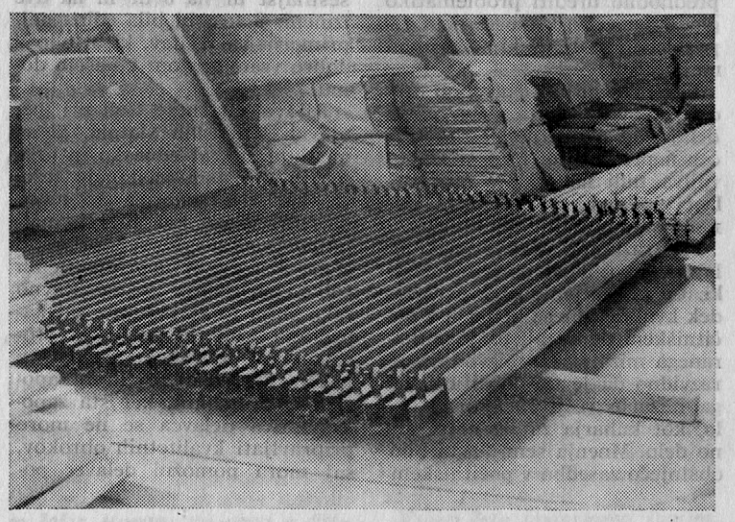

Finalizirane montažne preklade

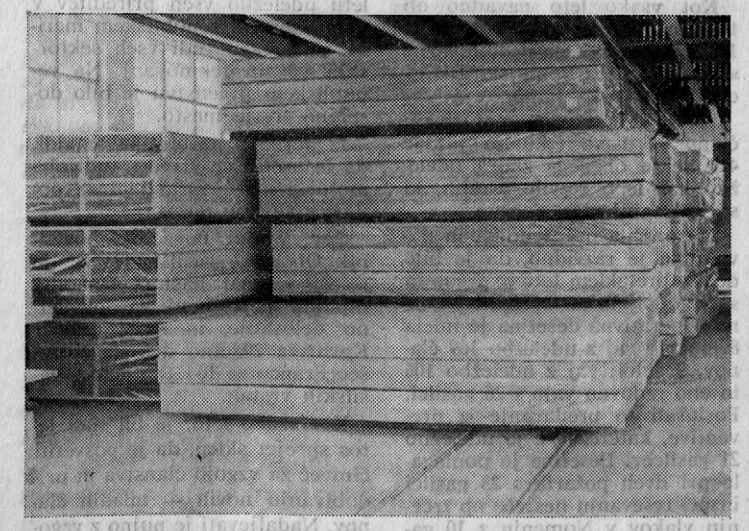

Vskladiščene kasete prefabriciranega stropa garaže IZO-G-15

Industrija montažnih hiš v preteklosti

Takoj po vojni se je začela uveljavljati industrija montažnih hiš. Ta industrija izhaja pravzaprav iz dveh potreb: v vojni je okupator povzročil strašna razdejanja. Vasi so bile požgane, mesta porušena, prometne zveze pretrgane in naše prebivalstvo se je znašlo v velikih stanovanjskih težavah. Življenje je terjalo velike napore. Obnavljali so stanovanjske zgradbe in domove po vsej Jugoslaviji. Pri tem je nekako šlo za tekmovanje s časom, prej so nastajala stanovanja v dolgi dobi, v postopni gradnji, naselja so se razširjala kakor je zahteval čas in porast prebivalstva.

Ker je bilo potrebno prebivalstvo namestiti v stanovanja, je bila nujna hitra gradnja. Prešli smo na izdelovanje montažnih hiš. Toda to ni edini vzrok za razvoj nove industrijske gradnje. Mnogo važnejše dejstvo za razvoj moderne industrijske panoge je v tem, da je naša petletka ustvarjala novo industrijo, vse druge vrste gospodarske dejavnosti, v mestih, industrijskih središčih.

Nova delovna moč je izšla iz vasi, iz kmečkih slojev. Kmetje in tudi drugi sloji prebivalstva so se intenzivno vključili v gradnjo naše nove socialistične domovine.

V obdobju od leta 1945 do 1950 se je preselilo v mesta in industrijska središča iz vasi, kmečkih naselij, več kakor milijon ljudi. Tudi kasneje so se selili, v sodobnem času pa je sploh značilno odhajanje iz vasi in zapuščanje kmečkega gospodarstva.

Da je bilo mogoče vse tę ogromne množice delovnih ljudi spraviti pod streho ter jim preskrbeti primerna stanovanja in seveda na spodobni stopnji, je bilo treba poiskati z mehanizacijo montažnih hiš.

Že pri izdelovanju našega prvega petletnega gospodarskega načrta so se iniciatorji in projektanti dobro zavedali, kakšne potrebe so nastale. Zato so že v našo prvo petletko uvrstili tudi program izdelovanje montažnih hiš in sicer do konca leta 1951 je bilo za 460.000 kv. metrov pokrite ploskve s stanovanjskimi zgradbami.

Začeli so z delom, v drugi petletki so že postavili prve velike tovarne na raznih področjih. v vseh republikah novo rojene federativne socialistične republike Jugoslavije.

Industrija montažnih hiš se je kazala v dveh smereh: v izdelovanju lesenih ter v izdelavi betonskih hiš.

Obe ti dve obliki pomenita načrtno uporabo naših osnovnih naravnih možnosti. To je bila nujnost, kar se da hitro postavljati hiše in stanovanja, pa naj bo iz lesenega ali iz betonskega gradiva.

Kasneje so se pri izbiri gradiva pojavile drugačne oblike. Z lesom pa je bilo potrebno štediti, les sicer raste neprestano v naših gozdovih, vendar je lesna industrija neobhodno potrebna za izdelovanje papirja, celuloze, pohištva in drugih izdelkov.

Zato so počasi začeli misliti na uporabo s cementom. Saj je surovina zanj, cement na razpolago v naravnih srovinah v velikih množinah. (ustrezna količina peska).

Že takrat so začeli preudarjati, da so montažne hiše dobre iz betona. Prvo našo tovarno za izdelovanje montažnih hiš iz betona smo postavili pri Beogradu, na obali Donave, v bližini velike hidroelektrarne. Tja smo jo postavili predvsem zato ker ni treba montažnih delov prevažati na daljavo.

Razen tega je bilo treba izbrati prostor ob Donavi, ker omogočajo plovne reke dovoz surovine, peska in cementa, medtem, ko bližina elektrarne olajšuje dotok žlindre od premoga.

Olajšala pa bo tudi odvoz montažnih delov na druga stavbišča in sicer z uporabo vodne poti po plovnih rekah.

Že v letu 1950 so začeli graditi novo montažno tovarno v Črni gori, v Varešu pa tovarno hiš iz betonske konstrukcije.

Prva naša montažna tovarna lesenih hiš je bila postavljena v Bosni in sicer v Zavidovićih, katero je znano kot največje lesno industrijsko podjetje po vojnem obdobju v Jugoslaviji.

Tovarna lesenih montažnih hiš v Zavidovićih je bila zgrajena v velikih dimenzijah. Postavljena je bila tam, kjer se v dolini Bosne odpira dolga starnska dolina ob reki Krivaji, ki spada med največja gozdna področja v SR Bosni in Hercegovini.

In z razmahom industrije montažnih hiš bomo lahko v naprej zadoščali potrebam po novih stanovanjskih prostorih, ki se bodo še vedno večale, kakor bo napredovala naša industrializacija.

Zato je jasno, da bo hkrati rasla proizvodna dejavnost z večanjem montažnih podjetij kakor z ustanavljanjem novih.

V današnjem času, v dobi hitrega večanja proizvodnje, v času novih tehničnih napredkov, rastejo iz dneva v dan potrebe po novih stanovanjih. Zato je treba delavnemu človeku zagotoviti takšno stanovanje ali dom, da bo vredno njega samega.

Povzetek iz revije: Naša dela, št. 3 iz leta 1951 Dežman Janja

Varnostni tečaj enot CZ požarne

Praktični poskus gašenja požara z vodo

Oddelek za narodno obrambo pri Skupščini občine Radovljica je priredil tečaj za usposabljanje enot civilne zaščite na področju požarne varnosti, katerega so se udeležili člani enot požarne varnosti iz področja Bohinja, med drugimi tudi člani štaba civilne zaščite Tovarne Bohinj. Predavanja so bila organizirana v treh mesecih, razdeljena so bila na teoretični del in praktični. Tečajniki so se dodobra upoznali z vsemi napravami, ki služijo pri reševanju v primeru elementarnih nesreč ali vojnem času kakor tudi o vseh nalogah in ukrepih po katerih se morajo ravnati v primeru potrebe. Po zaključenih pripravah in vajah so vsi opravljali tudi izpite, ki so jih skoraj vsi opravili zadovoljivo, nekateri pa tako dobro, kot najboljše poklicne gasilske enote.

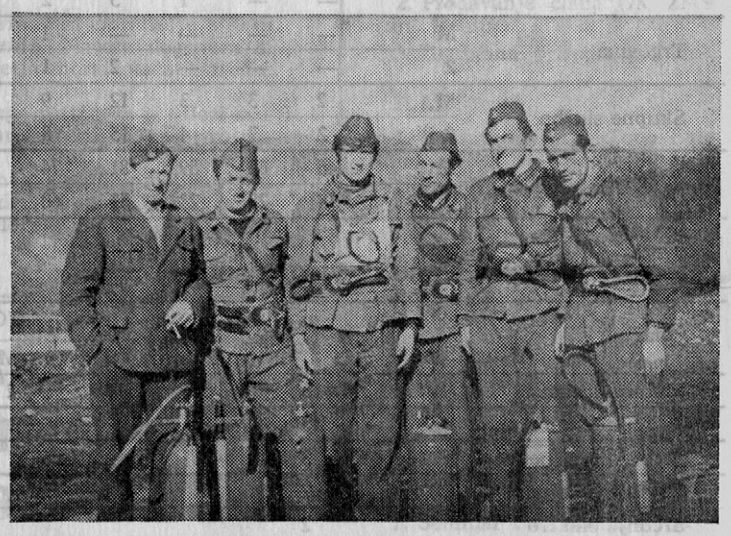

Enota požarne varnosti v civilni zaščiti Tovarne Bohinj

Znanje, ki so si ga s tečajem pridobili člani našega kolektiva, ki so organizirani v civilni zaščiti Tovarne Bohinj, bodo lahko koristili prav na vsakem področju in kraju nesreče, posebej pa v tovarni, saj mora tovarna lesne stroke imeti dobro izurjeno ekipo, ki lahko z dobro organizacijo reševanja reši veliko premoženje ali zavaruje pred še večjo škodo. Prav bi bilo, da bi se v bodoče takega tečaja udeležili tudi drugi člani kolektiva, ki niso organizirani v civilni zaščiti, ker bi tako znanje potreboval sleherni član naše tovarne, saj je zelo pomembno, kako lahko zaščitimo in preprečimo požar ali druge elementarne nesreče prav v tovarni in to le z znanjem, ki ga pridobi na praktičnih vajah.

J. Ž.

Privaditi se je treba tudi na gašenje požarov z modernimi napravami

Problematika našega počitniškega doma v Seči

Bliža se čas dopustov, ko bo treba spet odpreti naš počitniški dom. Vendar bo potrebno predhodno urediti problematiko glede delavcev, ki so v njem zaposleni in za tiste, ki so v njem na dopustu.

Kot prvo bi bilo potrebno urediti delovni čas za delavce, ki delajo od 6 ure do 22 ure zvečer neprekinjeno. Mislim, da to vpliva tudi na odnose med delavci in gosti počitnišekga doma.

Prvi razlog za negodovanja delavcev so njihovi osebni dohodki. Če primerjamo osebni dohodek kvalificiranega kuharja v počitniškem domu ali pa kvalificiranega mizarja v proizvodnji, je razvidno da je OD kvalificiranega mizarja večji za 8 urno delo, kot kuharja za šestnajst urno delo. Mnenja sem, da bi bilo obstoječo zasedbo v počitniškem domu primerneje nagraditi, ali pa zaposliti večjo število delavcev in skrajšati delovni čas iz šestnajst ur na 8 ur in na dve izmeni. S tem bi bila edina najprimernejša rešitev, ki bi bilo v dobro vsem gostom v našem domu.

Težave nastanejo tudi pri menjavah tedenskih skupin, ki se menjajo enkrat edensko in to v torkih. Pri tem nastanejo težave, ker ena sobarica ne more narediti vsega kar bi bilo najnujnejše. Zato je več pripomb glede čistoče in nepripravljenih sob za nastanitev gostov. Ravno tako velja to za kuhinjo, saj kapaciteta kuhinje znaša za stoosemdeset obrokov, vendar v kakšni kakovosti pri dveh zaposlenih. V kuhinji, ker sta zaposlena dva delavca se ne more pripravljati kvalitetnih obrokov, saj mora pomožni delavec pomagati pri pripravljanju jedi, poleg tega pa še pomivati posodo. Mnenja sem, da je kuhinji za v bodoče neobhodno potrebna še ena delovna sila, kajti pripravljati kvalitetno hrano v kratkem času in v naglici ni primerno, saj tudi jedi potrebujejo določeni čas za pripravo. Predlagal bi tudi, da se termini gostov pri menjavi spremenijo. Potrebno bi bilo več menjav med tednom in ne vse na en dan. Ob višjem standardu naših delavcev sedaj ni potrebe po skupnih prevozih kot je bilo to nekdaj, ko so se vozili na dopust s kamionom.

Predlagal bi, da Upravni odbor počitniškega doma dobi dovoljenje za postavitev šotorov za domom. V vsakem primeru pa bi bilo dobro, da bi bil dom počitka odprtega tipa.

U. B.

...In gasilci smo se spet sestali

Kot vsako leto navadno ob tem času, je bil tudi v nedeljo, 17. 2. občni zbor gasilcev tovarne »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica.

Poleg 30 navzočih operativnih članov društva (skupno jih je 41), se je občnega zbora udeležilo kar lepo število ostalih, ki so bili vabljeni.

Iz poročila predsednika in poveljnika je razvidno, da je bilo delo v preteklem letu uspešno in se je odvijalo po sprejetem planu. Operativna desetina je imela 8 mokrih vaj z udeležbo 169 članov, 9 suhih vaj z udeležbo 106 in eno redovno vajo s 26 gasilci. Poslušali so predavanje iz preventive, katerega se je udeležilo 21 gasilcev. Desetina je pomagala pri dveh požarih s 23 gasilci in pri reševanju nesreče ob trčenju vlakov v Nomenju z 10 gasilci. Društvo se je v preteklem letu udeležilo vseh prireditev v občinskem in republiškem merilu, prav tako tudi vseh sektorskih vaj in tekmovanj. Na republiškem prvenstvu je bilo doseženo tretje mesto.

Iz poročila poveljnika se vidi, da je orodjišče v redu, tudi obe motorki sta pripravljeni za pomoč v slučaju požara.

Tov. Viktor Pogačnik, poveljnik Občinske gasilske zveze, je izročil dvema našima članoma diplomi in priznanji za dolgoletno delovanje, in sicer Gašper Karlu za 20-letno delo in Korošec Francu za 10-letno delo v gasilskih vrstah.

Kot vsako leto, je bil tudi letos sprejet sklep, da je posvetiti čimveč za vzgojo članstva in pridobivanju novih — mladih članov. Nadaljevati je nujno z vzgojo vseh zaposlenih, da bodo znali pravilno uporabljati gasilsko orodje in opremo, predvsem aparate za gašenje.

Preventivni vzgoji članstva je posvetiti več časa.

Kot že dalj časa, je bilo tudi letos govora o nabavi gasilskega avta, brez katerega društvo **ne more biti.** Novi upravni odbor naj pri sestavi plana za prihodnje delo pristopi k izvedbi oz. načinu akcije, s pomočjo katere bo možno dobiti sredstva za avto. Dalje je bilo govora, naj se v GLASILU v bodoče rezervira poseben kotiček, ki naj bi bil namenjen za gasilstvo in obveščanje o delu naših gasilcev, to je iz tovarne Bohinj in Bled.

Na občnem zboru je bil izvoljen novi upravni odbor, prav tako tudi nadzorni odbor društva.

M. Dobrinjanin

Vtisi s strokovno študijskega potovanja v SSSR

Radi raznolikosti sestave naše skupine, s katero je potovala naša grupa, smo se v Leningradu razdelili na tri neuradne skupine tako, da je vsaka šla v tisto smer za kar smo smatrali, da je za vsako skupino tudi najbolj interesantno.

Poudariti pa bi hotel takoj, da s tem nismo odkrili nove Amerike in da vsako še tako strogo poslovno in strokovno potovanje ne more mimo zapažanj, ki tičejo samo stroške. Zlasti če gre za deželo kamor se ne gre lahko samo za en popoldan. Zato sem si dovolil v svojih vtisih več poudarka na preteklost. Smatram,

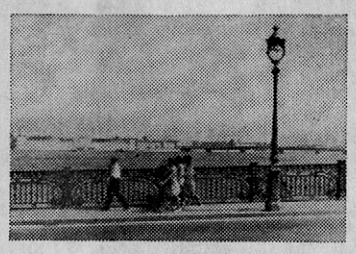

Leningrad iz mosta Kirov

da če bi pisal samo ozko strokovno, bi postal naš časopis vse bolj strokovni bilten, ne pa to kar je v naslovu.. Zato v svojem nadaljevanju ne bi hotel ponavljati in opisovati podrobnosti leningrajskega instituta, ki ima v svojem sestavu devet različnih laboratorijev v katerih dela približno 300 oseb, med katerimi je 30 doktorjev znanosti. Za nadzor nad izvajanjem zaščite pri delu je 4000 tehničnih inšpektorjev od strani VCSPS (sindikata). Poleg njih pa je še 250.000 takozvanih družbenih kontrolorjev, ki izvajajo kontrolo nad zdravstvenim stanjem delavcev, električnimi instalacijami, kontrolo nad kotlarnami in dvigali. Če bi hotel naštevati posamezne laboratorije, bi se lotil teme, ki ne bi bila nič več dojemljiva za širši krog bralcev. Omenil bi samo učinkovit način odstranjevanja železnih ostružkov, da se že na samem nožu lomijo in jih ventilacijska naprava sproti odstranjuje. Za to novost je bilo veliko zanimanje, povedali so nam, da je bila pri njih tudi že naša skupina iz »Prvomajske« ter proučevala uporabo te novitete.

Kdor pa se mudi v Leningradu, skoraj ne more mimo Ermitraža, to je v stvari sestavni del Zimskega dvorca, ki je kot stalna razstava ali muzej, v katerem je prikazan način življenja razkošja ter bogastva v katerem so živeli carji. Tu se srečamo z ustanavljanjem mesta Petrom Velikim. Razstavljeno je njegovo orodje in delavnice, saj je znano, da je imel petnajst mojstrskih izpitov. V sobanah, ki jih je preko tisoč, je razstavljeno preko 3,5 milijona eksponatov.

Vzemimo, da bi se pomudil samo minuto pri vsakem, bi moral biti na razstavi preko dve leti. Tu se srečate z deli kot so Ticianani, Rembrand, Van Goa in drugi. Srečate se z unikati, ki nimajo nikjer na svetu slične primerjave. Skratka na enem mestu je zbrano toliko redkih umetnin, kar bi si preje nikakor ne upal trditi. Vsaka soba ima pod iz lesa, ki pa vsak zase predstavlja umetnost — sestavljen je iz raznobarvnega lesa.

Ko smo čez kaki dve uri hitre hoje in kratkih postankov ob izrednih zanimivostih ter izčrpni razlagi vodiča, prišli iz soban Zimskega dvorca, smo kar malo obnemeli od mogočnega vtisa, ki ga je naredil na nas.

Posebna zanimivost, značilna za sever, so leningrajske bele noči. Kdor se je mudil v Skandinaviji, mu ta pojav ni neznan. Saj leži Leningrad v enaki višini kot Sockholm v sosednji Švedski. Ko smo se mi mudili tam, je sonce sijalo polnih 18 ur. Dan pa se praktično ni nikoli prenehal, čeprav smo bili na ta pojav že opozorjeni, se človek čudi, da v mestu zamre dnevno življenje, sonce pa še noče zaiti. Zjutraj se že ob štirih prikaže iz nasprotne strani.

Leningrajska cestna svetilka

Kot sem že v prejšnjem sestavku omenil, se v Leningradu močno pozna vpliv Zahodne Evrope ne le v stavbarstvu, temveč tudi v načinu oblačenja ,oziroma modi in navadah, kar sicer za Moskvo ne bi mogel trditi.

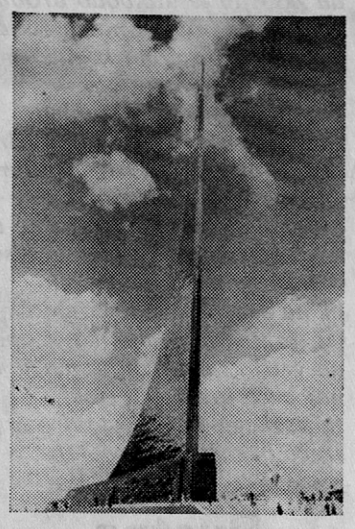

Spomenik poleta človeka v vesolje

Na koncu pa bi se še nekoliko dotaknil življenja in navad, oziroma njihovega standarda. Takoj na začetku pa bi poudaril, da je tak način mogoč in izvedljiv verjetno samo v SSSR in je specifičen za njih in njihovo ureditev.

Začel bi z delovno dobo, ki traja za moške 40, odnosno za ženske 35 let. Lahko pa se upokoji že z 20 leti delovne dobe s 100 % pokojnino, seveda pod določenimi pogoji. V veliki večini je to vzrok udejstvovanja v vojni. Dejstvo je, da ima Sojetska zveza okoli 60 milijonov upokojencev vseh kategorij. Zato ni čudno, da je v SSSR pomanjkanje delovne sile. Videl sem sam, da opravljajo ženske dela, ki so pri nas izključno moškega značaja.

Povprečna mesečna plača znaša 120 rubljev. Plača čistilke na podzemski železniški postaji pa tudi znaža 120 rubljev. Medtem ko so plače zdravnikov ali inženirjev okoli 200 rubljev. Stanovanje pa stane 11 % od povprečne plače. Splošni prehrambeni predmeti in predmeti za vsakdanjo rabo so sorazmerno poceni, dragi pa so izdelki za katere smatrajo, da so luksuz. Omembe vredno je to, da so na vseh predmetih cene določene že pri proizvajalcu in enotne za vso državo. Občudovanja vredna je v trgovinah disciplina kupcev in red prodajalcev. Izredna je čistoča ulic in javnih lokalov. Smeti, cigaretnih ogorkov in podobne nesnage enostavno ni. Zavest in smisel za čistočo ter red je prisotna povsod. Človeku se vsili vprašanje, kdaj bo takšna čistoča tudi pri nas.

Privatnih avtomobilov in gneče na cestah ni. Zato pa je na razpolago množica taksijev, seveda državnih. Cena za kilometer je 10 kopejk. Vožnja z avionom Leningrad—Kijev stane 20 rubljev, kar je enakovredno razdalji Zagreb—München. Ceste so široke, moderne in primerne za znatno večjo gostoto prometa.

Odmerjeni čas nam je prehitro potekel in že smo se morali posloviti od Leningrada, njegovih mostov, belih noči in vsega zanimivega. Naslednji dan po zajtrku smo se odpeljali proti letališču, kjer smo se poslovili od uslužnega vodiča ter odhiteli proti Kijevu. Po poldrugi uri letenja smo zopet stopili na trdna tla kijevskega letališča Borisopol. Kijev nas je presenetil predvsem s številnimi parki. Mesto leži na vzpetini na desnem bregu Dnjepra. Kijev sam je znan iz bližnje in dalnje zgodovine. Na bregovih Dnjepra pa se je razvila močna industrija. Na levem bregu pa se dviga novi Kijev iz ogromnih stanovanjskih kolosov, v katerih prebiva 40.000 prebivalcev. V Kijevu pride na enega prebivalca 25 kv. metrov parkov. Celo mesto je v zelenju, če gledate nanj iz daljave je to gozd iz katerega se dvigajo posamezne večje stavbe in cerkveni zvoniki.

Po zadnji neprespani noči z rahlim mačkom v želodcu, saj smo zadnjo noč zaključili po domače šele po polnoči, smo začeli odštevati čas in vse bolj misliti na povratek. Ko smo v popoldanskih urah zasedli naš »samaljot« smo zaključili osemdnevno potovanje. Ko pa smo pod seboj zagledali prijazne griče našega Zagorja, smo bili srečni, da smo zopet doma.

Naravnali smo vse po jugoslovansko ter po kratki carini ubrali pot proti domu, polni vtisov in doživetij ter spoznanj tega zanimivega potovanja.

Za konec tega pričevanja pa bi izkoristil priliko, da bi se zahvalil za razumevanje s strani podjetja, ki mi je omogočilo delno kritje stroškov. Hvala.

Mirko Arh

Kaj imam najrajši?

Mnogo stvari in mnogo ljudi imam rada, zato je zelo težko napisati, kaj imam od vsega najrajši. Imam rada že sončno jutro, beli sneg in pomladne dneve, ko vse zacveti in se pripravlja na prebujenje. Ljubim tih, zimski večer, ko sedim ob peči in berem zanimiv roman, ko povsod vlada groba tišini in pada le sneg na zemljo. Tudi zlatorumene jeseni se veselim, ko hodimo na izlete v gore, ko nam šumi pod nogami listje in ko klatimo jabolka z dreves.

Veselim se poletja, ko se vdajamo prijetnemu lenarjenju na soncu, ko pomagam žanjicam na polju in pospravljamo seno in otavo.

Če pa bi me kdo vprašal, kaj imam vendarle najbolj rada, bi brez premišljanja odgovorila, da ljubim najbolj svojo mamo. Mnogo strani bi lahko napisala o njenem težkem in bridkem življenju in o njeni nesebični ljubezni do nas.

Ko se včasih ozrem v njen obraz, se mi zdi, da je zame večno mlada in nespremenjena in da jo trpljenje dela še lepšo. njenim modrim očem ni mogoče skriti resnice. Živo gledajo v svet in nam dajejo voljo in veselje do življenja. Kadar ji storim krivico, kadar se vrnem prepozno domov, me čaka. S skodelico kave in večerjo, pogreva jo večkrat, da ne bo premrzla za njeno deklico. Potem ko me ošteje, pozabi, da sem bila hudobna in naslednje jutro je vse tako naenkrat pozabljeno. Kasneje se kesam in ona je vedno pripravljena odpuščati otrokom.

Zakaj jo imam tako rada, tudi zato, ker očeta ni več in tudi zato, kadar s svojimi problemi prihitim k njej in potožim njej. Ona mi da vsaj droben nasvet in lažje stopam po cesti v življenje.

Spominjam se nekega lepega poletnega dne, pred leti. Skupaj sva prodajali v majhni trgovini. Tisti dan je bil soparen in sonce je kar preveč pripekalo. Ljudje so se kopali in sončili, midve pa da si prisluživa nekaj denarja, sva ves dan tekali sem in tja, da bova potem šli na morje. Mama še ni bila nikoli tam. Jaz pa bi ji rada pokazala naše Jadransko morje, galebe, kako letijo nad ladjami in rada bi jo videla, kako se kobaca po vodi. Mama mi ne more verjeti, da je morje slano. In potem je nastopil večer. Utrujena sem sedla k njej na prazen zaboj in ji trdo rekla: »Majka, danes grem na ples, pa če se postaviš na glavo! Ne čakaj z večerjo, se bom že kje nažrla, adijo!« in zbežala sem proč. Vpila je za menoj, naj rajši počijem, še oštevala me je s pokvarjenko, toda nisem je poslušala. Vedela sem, da ni vredno prositit še dalje in bezai v osje gnezdo. »Nič več se ne vračaj v mojo hišo!«, to je bilo zadnje, kar sem lahko slišala, ko sem tekla po cesti. Zabolelo me je v duši in v srcu se mi je milo storilo. V notranjosti me je nek glas vabil k njej, a občutek, da moram plesati in noreti isti večer, je bil močnejši.

Potem sem plesala, pozno v noč sem se vrnila. Mati je bedela in šivala za vnuka. Ničesar ni rekla kakor včasih, samo pogledala me je s zolznimi očmi in to me je še bolj zabolelo. Ko bi me vsaj udarila, da bi odslužila kazen. Tako pa brez besed, prenašala sem krivdo v srcu. Brez večerje, kajti nažrla se nisem tam, sem šla spat. In naslednji dan je bilo vse po starem, samo krivica jo je bolela, mene pa krivda.

Od tega je daleč, tako daleč, da sem skoraj pozabila. In zdaj, ko je spet materinski dan — 8. marec, sem se spet spomnila tega dogodka, ko sem jo prizadela in ji napravila krivico.

Koliko malih krivic je preživela moja mama. Premišljam, kako veliko in široko mora biti materino srce, da prenese toliko ponižanj in žalitev.

Vsako leto podarjamo svojim materam darila, cvetje ali kaj drugega. Toda to je formalnost, to je videz, varljiva slika. Vem pa, da matere ne zahtevajo daril. Največ jim je na svetu, da so njihovi otroci dobri, pošteni in ubogljivi.

Želela bi, da bi vsi mladi lahko po svetu rekli svojim materam:

MAMA, TEBE IMAM NAJRAJŠI!

Delo članov našega kolektiva na kulturnem področju

Pred kratkim, ali bolj točno zadnje dni meseca januarja je imela DPD SVODA »Tomaž Godec« letni občni zbor — zbor vseh ljubiteljev petja, dramskih nastopov, folklornih plesov in nastopov mladih tamburašev.

Večkrat je bilo slišati, da DPD ni aktivno, da se nič ne dela, vendar je iz podanih poročil bilo razvidno, da le ni vse tako, nasprotno, lahko trdim, da je v zadnjih letih društvo prav pridno delalo.

Naj samo v nekaj besedah omenim folklorno skupino, ki je imela v letih 1970 — 1973 okrog 120 natsopov doma (v Bohinju in Sloveniji), ter 24 v tujini, t. j. Italiji, Avstriji in Nemčiji. Tu niso upoštevani festivali, sodelovanja na proslavah in sprejemih, ter vsakoletna udeležba na prireditvi »Kmečka ohcet«. Kar lepo število — mar ne? Tudi dramska sekcija je imela več predstav na domačem odru, nastopala je pa tudi po drugih krajih Slovenije. Med drugimi so uprizorili igre: Veleturist, Heroica, Vzorni soprog, Veriga, Vilinček z lune, itd. Seveda, ne smemo pozabiti naših pevcev — mimogrede naj omenim samo to, da letos praznuje pevsko društvo 120 letnico — ker so prav oni udeleženi na vseh proslavah, svečanostih, mitingih in turističnih prireditvah.

Med zaposlenimi v naši tovarni je veliko članov »SVOBODE«, nekaj zelo aktivnih — namen društva pa je, približati kulturo preprostemu delovnemu človeku.

Da bi pridobili čim več novih članov, posebno so tu zaželeni mladi, ki imajo veselje do sodelovanja, bo potrebno stopiti v stik z aktivom mladih in sindikalno organizacijo v tovarni. S popestritvijo sekcij in iskanjem novih oblik dela, bi mladi delavci dobili voljo do dela, pristopali v društvo in z veseljem sodelovali. Če pomislim, da šteje naš mladinski aktiv kar 78 članov, smatram, da to ni nekaj nemogočega. Povezava med DPD in zaposlenimi v našem kolektivu je mogoča tudi, da društvo nastopa s pevskim zborom, dramskimi nastopi in tamburaši v delovnem kolektivu na njihovih proslavah in zabavah in tako hkrati pridobiva nove člane.

Spomnimo se samo naših najmljaših iz vrtca, kako ljubki so, kako z veseljem nastopajo, pojejo, recitirajo ali številnih mladih tamburašev, ki pod vodstvom dolgoletnega kulturnega delavca tov. Miheliča pridno vadijo in so vedno pripravljeni sodelovati. Našim otrokom, naši mladini, bi morali že zgodaj vcepiti ljubezen do petja in kulture sploh, predvsem do lepe narodne glasbe in domačih plesov, da bi pozneje ko dorastejo v mladince našli prav v tej panogi svoje razvedrilo in delni smisel mladosti.

Zaradi širšega kulturnega udejstvovanja, je v planu izgradnja kulturnega doma, kot vedno so tu problem finančnega sredstva, zato bo verjetno treba iskati pomoč med nami, tako bo potrebno, da vsak član ali nečlan prispeva svoj delež k izgraditvi te res prepotrebne kulturne ustanove.

M. P.

Odšla bom

Odšla bom med jesenska polja,
kjr umirajo posušene bilke,
odšla bom med sanjave bore,
ki se zibljejo v vetru.
Tam daleč nekje bo utonilo sonce,
tam daleč nekje se bodo oglašale
ptice,
in z njimi bom pela o minulem poletju.

Humor

TAT MODRUJE

Včeraj, ko smo kradli ni nihče nič rekel, danes, ko so nas pa odkrili imajo pa toliko za povedati.

LOVSKA

Lovec prinese domov odrtega zajca. Žena ga debelo gleda in nadere: »Ti kaj pa je sedaj to, kaj ga jagri spet lomite?«

Lovec: »Veš, žena, zajec in zajkla sta se poljubovala pa sem počakal toliko časa, da se je zajklja slekla, potem sem jo pa ustrelil.

NA IZPITU

Eno izmed vprašanj iz varstva pri delu se je glasilo: »Kaj je zelo nevarno pri gašenju požara?«

Vprašani pa kot iz topa: »Požar.«

— — —

Janez: »Ti, Miha, kaj pa je to: Devetindevetdesetkrat naredi bum, bum . . ., enkrat pa pok?«

Miha: ?

Janez: »Ja, to je stonoga, ki ima eno nogo leseno.

PRED ŠOLO

Trebušasti profesor in noseča ženska, ki je prišla v šolo po sina se sprehajata pred šolo.

Nekaj časa sta tiho, ko se ženska, ki ni vedela koga bo ogovorila vpraša: »Vi, gospod, ali tudi pričakujete otroka?«

Profesor pa: »Ne, ne, to pa ne. To je le od piva!«

TAND

PO PUSTU

Miha: »Tonej, danes grem pa jaz po tisto v Zasip kar si bil ti včeraj!

Tonej: ?

Miha: »Po prašiča!«

POBRANO NA POTI

Bilo je malo pred mlajem, Marjana je vstala z desno nogo in se takoj odpravila na klepet na dvorišče, kjer jo je že čakala soseda Urška.

»Joj, Urška, ali veš, da naš pije PILS in ima najlepše izglede, da zadene folksvagen?«

»Beži, beži Marjana, kaj boš toliko hvalila. Naš že ima folksvagen pa se nič ne hvali in je čisto tiho, čeprav so tudi na sodišču potrdili, da je zaradi Uniona zadel avtobus«.

HITRO DOJEMANJE

Matevž gre k zdravniku. Zdravnik ga pregleduje, sprašuje to in ono, zmajuje z glavo, potem pa mu reče:

»Ali kaj pijete?«

Matevž pa hitro: »Ja, kaj pa imate?«

— — —

Miha: »Janez, kdaj reče Kitajec dober dan?«

Janez: ?

Miha: »Ja, takrat, ko se nauči slovensko!«

Tand

IME MU JE LUKA

— Krasnega mucka imaš, Rozi. Kako ga kličeš?

— Luka.

— Luka?! To vendar ni ime za mucka.

— Morda res ne, a sploh ne veš, koliko moških se obrne za mano, ko ga pokličem.

POGREBNI VENEC

Cvetličarna mora opremiti venec z naslednjim besedilom:

»Počivaj v miru! Na svidenje!«

Dve uri kasneje pa je naročnik javil cvetličarni:

»Pripišite še: V NEBESIH, če je še kaj prostora.«

Mrtveca so pokopali. Ko se ozre nek moški, ki je stopal mimo pokopališča na venec, je prebral:

»Počivaj v miru! Nasvidenje v nebesih, če je še kaj prostora!«

Materi

Kako sem srečna ob tebi, mama.
Vsa vesela tečem ti v objem.
K tebi vračam se nazaj,
pomlad je in z njo cvetoči maj.
Ti sploh ne več, kako si meni draga,
vendar sem ti dušo jaz ranila,
če mogla bi gorje mi odpustiti,
spet v miru in veselju bi živela.
Vzemi, mama, bele rože za darilo,
morda me vseeno ne boš odgnala,
želela bi, da s tabo bi vsaj malo pokramljala.
Mama, pa še enkrat hvala!

Jana Dežman, LIP

Zapojmo v zeleno pomlad!

Oj, pridi pomlad k nam zopet v vas,
prinesi nam cvetja in pesmi vesele,
daj, da breze in vrbe bodo ozelenele,
da po njih letale bodo drobne čebele,
v srce nam nasuj novih želja,
da v srcu bo vrelo kot veje vetrič preko poljá.
Zapojmo v zeleno pomlad,
zaplešimo kolo in bodimo drug
drugemu brat, in rože pojdimo nabrat,
na travniku tistem cveto,
kjer nikdar nobena roža ne uvene.
A, vem, odšli boste vsak v svojo stran,
v srcu spet zaklilo bo zlo,
in na smeh boste pozabili z nočjo.
Oj, pridi pomlad k nam zopet v vas,
na vrt in na travnike nasuj nam cvetove,
naj cvetejo za vse ljudi,
za vsakega svoj cvet, za vsakega
srečo in mir.

Pustna

Oče naš kateri si na upravi,
poslušaj kaj nam ta
pogrebni zavod pravi.
Kaj z mrličem tem naj naredimo,
le kje naj beštjo to pustimo.
Na Bledu prave ni še »žale«,
pogrebne »orng« še ne uprave.
Cerkvenga zdaj pogreba ni se bati —
že vidni so nam rezultati.
Če kdo umre mu govor naredimo
civilnih se pogrebov ne bojimo.
Daj nam danes še vsakdanji kruh
daj ga če nisi gluh.
Prispevkov vseh mogočih ni se bati,
le težko čakamo komu bo
kaj še dati.
Čaščena bodi »dila«
tvoj devizni čas,
Bog nam daj dovolj izvoza
da se standard dvigne naš.
Res škoda ker mož je ta umru—
marsiktero lahko bi še podru—
do kraja TOZD-e bi okomandiral,
uvedel jih in zašofiral.
Na upravi bi napravil red —
jih spodil v »ANEKS« Bled.

Togo

Ima liste, ni drevo.
Ima hrbet, ni telo.
Brž ugani, kdo je to!

— — —

Vse odprto, vse prebito,
lačno, predrto, zmeraj pa sito.

— — —

Pleča lesena, glava jeklena,
misel iskrena.

Uganke

Kokoška zlatonoška,
na zlatih jajčecih sedi,
nam zlata piščeta vali.

— — —

Drevo se naslanja na drevo,
človek na človeka.

— — —

Kdor pod orehovo senco leži,
oreha ne dobi.

— — —

Če dolgo sekaš, pade najdebelejši hrast.

PRI BIOLOGIJI

»Naštej, Mihec, nekaj sesalcev,« pravi učiteljica učencu.

Mihec se skorajži in odgovori: »Najprej netopir, potem . . . stevardese v letalih . . .«

STRUP

»Bi lahko dobil nekaj strupa za miši?«

»Lahko, koliko pa ga želite?«

»Samo za dve osebi.«

DOLGO SPANJE

Mož priteče ves zasopel, ko pride domov.

»Najprej me ozmerjaj, jutri bi rad dolgo spal!«

Šolar Rafko

Španija, dežela sonca

Pravzaprav potovati sploh ni tako preprosto, kot bi si človek predstavljal. Najprej si postavljen pred kočljivo vprašanje — kam? Ko to pretehtaš in pregnjaviš si pa postavljen pred novo neznanko — kako? Ko rešiš še to, potem pride najtežja in najbolj kočljiva — po čim? Če pa ti končno uspe, da rešiš še to zadnje vprašanje, potem ti ne preostane nič drugega, kot da še odpotuješ.

Tudi mene je potovalna mrzlica postavila pred enaka vprašanja. Za smer si nisem preveč belil glave, kajti že lani sem si za letošnji »poletni sprehod« izbral Španijo. Španci pravijo, da turist sploh ni pravi turist, če ne obišče njihove dežele. No, in da ne bi bilo preveč zamere v hiši, sem pač po moji dolžnosti to storil. Kako? S tem si pa nisem preveč belil glave, kajti organizacijo potovanja sem zaupal »ATLAS-u«, našemu uglednemu turističnemu delavcu iz Zagreba. Tudi cena je bila njegova skrb, z denarjem pa ni prav preveč »šparal«. Na koncu koncev pa sploh ni bilo tako drago, kot bi človek pričakoval.

Navada za nas preljube Slovence je, da prav radi čakamo. Tako sva s sopotnico odšla iz Radovljice ob šestih zjutraj, kajti avtobus je imel odhod iz Ljubljane ob osmih. Avion pa naj bi odletel iz Brnika ob enajstih. Drugi sopotniki pa so iz Beograda odpotovali ob osmih in so pravočasno prispeli na Brnik. Letališke formalnosti, sem spada nabava Boarding karte, potrditev potnega lista in pregled prtljage, to je bilo hitro za nami, potem pa je prišlo tisto, »prekleto« čakanje. Ker so takrat letališče prenavljali, so nas imeli zaprte v nekakšnih plastičnih kupolah, ki pa so prav dobro služile svojemu namenu. V času, ko smo čakali na letalo, smo se odložili za nekaj jurčkov na prosti carinski coni. Ta cona je na vsakem letališču, tam lahko dobite vseh vrst uvožene pijače in cigaret po zelo nizki ceni, ker pač ni zacarinjeno.

Končno je prižvižgala naša ptička. Bilo je to McDonald Douglasovo letalo DS 9, v katerega se lahko spravi 120 potnikov, pa še drenjati se jim ni treba prav preveč. Še nekaj minut je bilo potrebnih za ogrevanje motorjev in že nas je prijazna stevardesa opozorila, naj si pripnemo varnostne pasove. Videli smo še mahanje sorodnikov, nato pa smo se po nekaj minutah dviganja skozi ljubljansko meglo in oblake ustalili na nadmorski višini 9000 m. Pod nami je bilo morje oblakov, nad nami pa sinjemodro nebo. Preleteli smo Istro in nekje nad Jadranom so nam pripravili zakusko. Vsak prejme plastični paket, nato pa si pomaga, kot si pač vsak sam zna. Ko dvigneš pokrov, dobiš najprej pribor, ki pa je bolj podoben otroškim igračam, kot pa priboru. Sledijo mu še sarveti, sol, poper, sladkor, suha kava, vse to v plastičnih vrečkah, no, šele potem pa pride tisto, čemur pravimo Slovenci jedača. Po tej zakuski smo dobili tak apetit, kot po odlični predjedi. Ob koncu »kosila« vse skupaj zložiš nazaj v paket in prijazna stevardesa prav tako prijazno odnese, kot je prinesla. Devettisoč metrov pod nami pa se vrstijo Bologna, Venezia, Genova Azurna obala s San Remom, Monte Carlom, Nico, Connom. Za nekaj minut zapustimo morje in prevozimo Toulonsko ravnino, nato pa pride Marseille. Sploh si nismo predstavljali, kako veliko mesto je to, s še večjim pristaniščem in letališčem. Ko zapuščamo Marseille, zapušamo tudi Azurno obalo. Ker je morje pač morje in ni Sredozemsko nič drugačno od našega Jadrana, nas ni prav dosti zanimalo, bolj so bile zanimive stevardese, ki so se pozibavale gor in dol po letalu in ponujale viski in cigarete iz proste carinske cone, ki je prav tako v letalu, kot na letališču. Čez kake pol ure nas je že pričakala Palma de Mallorca v vsem svojem čaru. Letalo je nekajkrat zaokrožilo nad letališčem, nato pa smo »mehko« pristali. Letališče je res ogromno in ga ni mogoče primerjati z našim Brnikom. Pred letališko zgradbo se kar tre letal, med katerimi je veliko Boingov 707, imeli pa smo čast videti velikana vseh letal, Boinga 747. Ta mrcina dela tak hrušč ko se dviga, da ti še pol ure v ušesih ropota.

Ko smo izstopali iz aviona, so nas vse po vrsti fotografirali. Mislili smo, da smo tako pomembne osebnosti, ali pa gre za kakšno muho Frankovega režima. Cariniki nas sploh niso imeli za nevarne in so nas pustili čisto pri miru. Počakati smo morali še na prtljago. Priziblje se na tekočem traku, ki škriplje, kot bi vlekli sto mačk za rep. Ko se prtljaga priziblje do lastnika, se vsak vržne nanj, kot lev na svojo žrtev, kajti če je prepozen, mora počakati, da prtljaga zopet pride naokoli. Opravimo še zadnje carinske formalnosti in se odpravimo proti vhodu. Tam nas čakajo tri brhka španska dekleta in nekaj imajo v rokah. Seveda nas je kot kranjske firbce zanimalo, kaj imajo notri. Mahnili smo jo tja in videli, da imajo fotografije, na katerih smo mi, ko izstopamo iz letala.

Zunaj nas že čakajo avtobusi, ki nas odpeljejo v Can Pastillo, kjer so naši hoteli. Okrog deset so nas pustili v hotele Yumuri, oddaljenem od plaže kakih petdeset metrov. Pravijo, da ga ni turista, da se ne bi najprej namočil, ko pride na Palmo. Seveda tudi mi nismo nasprotovali tem nenapisanim načelom.

Popoldne nam je Atlasov zastopnik razložil sistem izletov po otoku med našim osemdnevnim bivanjem na Mallorci. Seveda pa cena ni bila všteta v ceno potovanja in je bila cena takega enodnevnega izleta okrog 15 »jurčkov«, starih seveda.

Prvi večer je bil na programu ogled »Flamenco showa«, tipičnega španskega plesa, v originalnih nošah in z originalno spremljavo. Peljali so nas v lokal Pueblo Espanol.

Dvorana je bila obokana in reflektorji so se zaman trudili, da bi dali dvorani svečan pečat. V kotu je igral ansambel stare španske melodije. Nenadoma je postala tema, glasba je utihnila, hrup se je polegel in na oder je prišla plesna skupina. Dva kitarista, tri plesalke v narodnih oblačilih z dolgimi krili in dva plesalca v ozkih črnih hlačah. Pozdravili smo jih s ploskanjem,

Se nadaljuje!

Kronika

STANJE ZAPOSLENIH KONEC FEBRUARJA 1974

TOZD »Tomaž Godec« Bohinjska Bistrica — 343 in 8 vajencev

TOZD Bled — 261 in 3 vajenci

TOZD Podnart — 42

TOZD Mojstrana 37 in 2 vajenca

TOZD Trgovina — 6

Delovna skupnost skupnih služb — 115

Skupaj — 804 in 13 vajencev

Rodila sta se:

ODAR ANTONU — hčerkica,
TAVRLANI MARICI — sinček.

Člani uredniškega odbora:

Robič Ivan, glavni urednik

Jeglič Silva, tehnični urednik

Žitnik Janez, Blažič Henrik, Trojar Andrej, Mencinger Franc, Kraigher Ciril